Ч. 120 (14.951). ЛЬВІВ, субота 4. червня 1938. Оплата почтова вирівнана в готівці. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ РИНОК Ч. 10 II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Сесія чехословацького парляменту
відложена на необмежений час.

Як довідується Авас з Праги, сесію парляменту, що мала зібратися 15. ц. м., відложено на необмежений час.

На тій сесії головним предметом нарад мав бути національний статут.

ВИМИНАЙ ІНШИХ З ЛІВОГО БОКУ!

ДЕЛЄҐАЦІЯ ЗІ ЗАКАРПАТТЯ У ПРЕМІЄРА ГОДЖІ.

У четвер прем. Годжа приняв делеґацію „Руської Народньої Ради", яка передала йому резолюцію з домаганням автономії для Закарпаття.

ГЕНЛЯЙНОВІ ЗАКИДАЮТЬ ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ.

Націонал-демократичний посол Кліма зложив до суду обвинувачення проти Генляйна, який буцімто нарушив 1, 2. і 3. параграф закону про охорону республики.

Цей виступ уважають звичайною демонстрацією, яка не може мати ніяких наслідків.

СУДЕТСЬКО-НІМЕЦЬКІ ФІРМИ БОЙКОТУЮТЬ ПРАГУ.

Обороти багатьох чеських гуртівень у Празі змаліли, вокрема тих, що постачали товар німецьким фірмам у Судетах. Від деякого часу ті фірми почали протичеський бойкот.

Чехословаччина визнала „де факто" еспанський нац. уряд.
МОТИВИ СЕНЗАЦІЙНОГО РІШЕННЯ.

Чехословаччина визнала „де факто" уряд з Бурґосу, погодилася приняти його „ґенерального аґента" та обіцяла вислати в найближчому часі офіційного представника до Бурґосу.

Ця подія викликала сензацію: сподівалися загально, що Прага остання визнає національну Еспанію. Як говорять у Празі, на рішення чеського уряду вплинуло внутрішнє положення у державі.

Офензива еспанських національних військ.

Як повідомляють зі Сараґоси, національні війська дальше наступають здовж шляху до Саґунта. Ліве крило армії ген. Аранди навязало контакт з армією ген. Валіна, праве наступає на Сієрру Ноґеруеляс.

На теруельському фронті національні війська йдуть дальше вперед. На відтинку Кастельйону шаліє завзята битва.

НЕВДАТНІ ПРОТИНАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Національний комунікат подає, що на кількох відтинках катальонського фронту червоні перейшли до наступу, але мусіли відступити з великими втратами. На відтинку Кастельйону нац. війська пішли на 3 км. вперед

БОЇ У ПОВІТРІ.

Національні літаки намагалися збомбардувати Валенсію, але червоні ескадри їх прогнали, зістрілюючи 2 ворожі апарати.

Національні війська зістрілили кілька червоних літаків. У травні червоні втратили 46 апаратів.

Вел. Британія купить в Італії
500 2-моторових літаків?

Як подає „Івнінг Стандард", у найближчому тижні приїде до Льондону відомий італійський фабрикант літаків Капроні та запропонує Анґлії доставу 500 бомбових літаків, кожний з 2-ма моторами по 2950 коней.

Після підписання анґльо-італійського договору Мусоліні поручив італійським фабрикантам розглянути можливости експорту літаків на британський ринок

Новий японський міністр війни.

Домеї повідомляє: Ґенерала-поручника Сейро Ішаґакі заіменовано міністром війни.

Його попередник, ґен. Суґіяма, став членом найвищої воєнної ради.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ У ТОКІО

Американський амбасадор вручив японському урядові ноту зі заявою, що американський уряд не легковажить проявів самоволі японської військової влади супроти американських громадян.

НЕВДАТНИЙ КИТАЙСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП НА ЛЯНФАН.

Домеї повідомляє, що китайці намагалися відобрати японцям місто Лянфан, але відступили з великими втратами

Збройний конфлікт у Південній Америці.
ПЕРУВІЯНСЬКІ КАНОНІРКИ ЗААТАКУВАЛИ ЕКВАДОРСЬКИЙ ҐАРНІЗОН

На границі між Еквадором і Перу дійшло до збройної сутички: 3 перувіянські річні канонірки заатакували еквадорський ґарнізон у пограничному місті Рокафуерте; згинуло 2-ох вояків.

Дипльоматичний представник Еквадору в Лімі зробив відповідний демарш.

У столиці Еквадору появились поголоски, немовби в тій сутичці згинуло 500 вояків.

—o—

Авдієнція професорів

Львів, 3. червня 1938.

Авдієнції у воєводів не є подіями, які потрясають світом. І кількарядкова звістка про те, що у львівського п. воєводи явилася делеґація професорів львівського університету й політехніки з сен. Бартлем на чолі — промайнула мабуть непостережно. А проте це не така собі простенька справа: вона надзвичайно характеристична для того, що діється у польських високих школах та взагалі на відтинку польської молоді. Або ще вірніше: до чого ті події на тому відтинку вже дійшли.

Бо тільки просимо подумати: у представника краєвої (воєвідської) адміністрації являється ціла делеґація учених та педаґоґів (фах професора високої школи вяже обидві ці функції) просити його, щоб він (своїми органами влади) брав школу та професуру в оборону й охорону перед рідною молоддю! Здається, що це не перший у Польщі випадок, бо високі школи у Варшаві є постійними клієнтами влади безпеки, яка має з ними чи не найбільший клопіт. На львівськім ґрунті це таки мабуть подія без прецеденсу.

Не знаємо її точних куліс, але не важко догадатися, що дійшло до неї безпосередньо після двох маркантних подій: 1) З городу перед політехнікою кинули на 1-травневий похід петарди, які вибухли й ранили кілька осіб; ректор політехніки проф. Йошт, ендек, спротивився, щоб поліція ввійшла на терен політехніки; небавом потім появилася вістка, що ректор політехніки через погане здоровля зрікся свого становища: було прилюдною тайною, що він відійшов під натиском головно проф. Бартля, обуреного згаданою 1-травневою подією. 2) Група польської націоналістичної молоді напала на домівку недавно зорґанізованого Демократичного Клюбу у Львові та м. і. побила одного присутнього там діяча; коли зважити, що табор польських демократів в ультра-націоналістичному Львові був завжди і є дуже слабий (може за часів Батталії, Слівінського і Рутовського був трохи сильніший, але це вже дуже давні часи!), — то ще яскравіше кидається в очі непримирність ендецької молоді навіть супроти тих, які в прилюдному житті не грають визначної ролі та творять острівець серед суспільно ворожого йому моря.

Поруч із цими льокальними подіями відносини серед самої польської високошкільної молоді та між нею і старшим громадянством (поза співзвучним та протеґуючим її політичним табором) — щораз більш загострюються. Ось тиждень тому студентська боївка напала у Ченстохові на загально-польську студентську паломницьку проґульку: похід розіґнала та побила священників, що вели паломництво. Наробило це чимало шуму у польській пресі, в якій появився м. і. збірний отвертий лист голов кількох „Братніх Помоци" до голови Стронніцтва Народового Ковальського, чи Стронніцтво Народове бере на себе за той напад його членів відповідальність. Очевидно, що польська санаційна преса накидається на ендеків, які не цураються розбивати навіть релігійний похід з моментом, коли хтось загрожує їхньому монополеві оборонців Церкви й релігії.

Читати всі ті звістки й усю ту полеміку — нам, українцям, дуже дивно. Стоючи осторонь бачимо краще, ніж учасники тієї дискусії і всього того польського крутіжу, справжніх винуватців лиха. І тому не можемо бачити ріжниці між „Дзенніком Польским", який нині громи кидає на польську націоналістичну молодь

за її виступи та на старших ендеків за те, що вони використовують навіть релігійні настрої молоді для партійних розрахунків, — та між таким „Словом Народовим" чи іншими ендецькими органами преси, що залишились вірні свому прапорові і не стали на службу істнуючому режімові. Не бачимо між ними ніяких ріжниць, бо хто-ж виховував польську молодь у таких напрямках думки й почувань, які згодом почали виявлятись у бійках, нападах та терорі супроти всіх і вся, хто тільки не на 100% є членом одного гурту?! Як можна скидати всю вину тільки на офіціяльних і формальних представників Стронництва Народового, тоді, коли одночасно ось саме оноді загальні збори осавленого „Звйонзку Полякув Земі Червеньскєй" у найвищих суперлятивах славили свого основника і патрона Станіслава Грабського, лиш одного із стовпів Комітету Порозуміння Польських Суспільних Організацій, — того самого, який чейже від десятків літ впоює словом і ділом у молодь катехизм національної, віроісповідної та расової ненависти?! Хто вибувратий за стан умів молоді, за її вдачу і погляди, як не ті духові проводирі з високошкільних катедр, які безпосередньо здобувають собі вплив на формування молодечої психіки?! Коли-ж мова про впливи ззовні, про політичні партії, про міжнародні течії, — то хто з польського громадянства мав і має по нинішній день відвагу протиставитись якомусь просто культові національного самозакохання, получeного з культом національної непримиримости й ексклюсивности, що панує хронічно у польському громадянстві та находить такі яскраві вияви у польсько-українських відносинах, у всій польсько-українській дійсности?!

Коли ми, українці, стрічаємось іноді з жалюгідними виступами нашої молоді на нашому рідному та польсько-українському ґрунті, то маємо один величезний арґумент на виправдання і старшого громадянства і самої молоді: ця молодь позбавлена рідної школи, рідної шкільної атмосфери, на цю молодь не має впливу рідна українська професура, якої нема, молодь не підлягає контролі власних виховників, які користувались би у неї довірям та які ставились би до неї з сентиментом. Цього арґументу польське громадянство, польська професура, не має. Для польської молоді нема виправдуючого арґументу — величезного безробіття, бо хоч воно і польській молоді дає себе в останніх роках дещо відчувати, проте це райські відносини в порівнанні з ринком праці, що відкритий для українських абсольвентів високих шкіл. Нема теж усіх тих емоціональних чинників, які відомі тільки молоді бездержавних народів.

І тому польські професори, які здають собі справу з того, що вплив на молодь висмикується з їхніх рук і треба відкликуватись аж до адміністраційної влади за співпрацею, та група світліших польських професорів повинна здати собі теж справу з того, що фанатизм, як ідея, і терор, як форма його вияву, є недопускальні у засаді, взагалі, супроти нікого: коли сьогодні навчити молодь ненавидіти українця і нападати на українські установи, то завтра та сама молодь може звернутися проти рідних земляків. І дійсно звертається, а криваві порахунки між ріжними групами того самого націоналістичного польського табору вказують, що цей процес іде своєю льогічною дорогою.

Нас внутрішні польські порахунки не торкаються, ми до них не мішаємось. Але безпосередньо торкається нас та робота, яку ведуть відповідальні — і не тільки ендецькі — польські діячі, політики та публіцисти, у висліді якої замість толеранції, зрозуміння і вирозуміння, бажання не тільки самому жити, але і другому жити дозволити, — панує ненависть, злоба, заїлість та культ боротьби для боротьби.

ік.

Невтральність Швайцарії та її армія.

Женева, 30. травня 1938.

Чим складнішими і більше напруженими робляться політичні відносини в Европі, тим більш розвивається змагання деяких менших держав до невтральности. За Швайцарією і Бельгією показує охоту до невтральности Шведія, істнує проект також невтралізувати і ЧСР, що для нас з огляду на карпато-українське населення байдужим бути не може. Але треба сказати, що швайцарська невтральність є властиво так само мало товаром на експорт, як фашизм чи національний соціялізм. Швайцарська невтральність у межах Федерації є складовою частиною політичного світогляду населення, поза її межами европейською конечністю. У французькій і в німецькій частині Швайцарії є партії прихильні і до політичного ладу національних держав і до французького „Народнього фронту", але назагал відношення населення і уряду до всіх трьох великих держав, що сусідують з Федерацією одинакове і справді невтральне. Міжнародній статут швайцарської невтральности сформулований у 1815 р. ствердила Ліґа Націй в 1920 р. і поширила його до меж „інтеґральної" невтральности в часі останньої сесії Ради Ліґи.

Дістала його Швайцарія при умові, що вона буде втримувати армію задовільну, щоб боронити свої кордони. Ця умова актуальна тепер більше, ніж колись. Швайцарське військо боронить не лише власної країни, але кожну з великодержавних сусідок. Швайцарія боронить Німеччину там, де Райн близький до свого джерела творить найслабшу природну оборону німецького півдня. Швайцарія заступає також шлях до промислової околиці Ліону і не дає обійти ззаду лінію Мажіно, як і німецьку лінію Зіґфріда. Щодо Італії, то наявність швайцарської невтральности відсуває оборонну лінію південної сусідки від верхів Альп до Юри і Рони, що відповідає поглядам італійських стратегів від часів Юлія Цезаря.

Але таке становище Швайцарії накладає на неї нелегкий обовязок бути під військовим оглядом настільки мішною, щоб ніодна з її великодержавних сусідок не піддягла спокусі заняти її територію випередивши інших. Стратегічним завданням Швайцарії є боронити з незначними силами заатаковані кордони, доки прийдуть помічні сили держав, що забезпечують швайцарську невтральність та поможуть їй устійнити фронт чи перейти до протинападу.

Отже швайцарська стратегія переважно оборонна. Швайцарський Генеральний Штаб був тої думки, що боронити такі прикордонні міста як Базель та Женеву неможливо та що лінія оборони малаб бути в дальшому запіллі.

Змагатися із своїми сусідками в маневруванні поважними масами війська Швайцарія не може, бо її фінанси не дозволяють їй на постійне військо навіть з 100.000 вояків. Отже вона мусить обмежуватися міліцією, яка зрештою творить в часі війни поважну військову силу. В 1914 р. Швайцарія змобілізувала за 50 годин і розташувала на кордонах 300.000 війська. Маючи 200.000 резерв вона може змобілізувати до кількох днів яких 500.000 війська. Але маючи на увазі, що несподіваний напад може мати вирішальне значіння в новітній війні, також як і те, що незначний простір швайцарської території не дозволяє відступити далеко від кордонів, виробив військовий провід Федерації спеціяльну методу оборони.

Прикордонна залога не може боронити життєвих осередків країни проти нападу ворожих літаків, які можуть осягти Ціріх за три і Берн за 9 мінут лету від кордону. Проти повітряного нападу зорґанізовано пасивну оборону, затемнення міст, і активну. Спеціяльні швайцарські протилітакові гармати, марки „Ерлікон", довели вже свою справність в Еспанії. З 235 міліонів франків, які Швайцарія видає на свою оборону, припадають 115,000.000 на воєнне летунство.

Цікава також організація військового проводу Швайцарії. Її демократизм сягає так далеко, що вона не має навіть ґенеральської ранґи в часі миру. Вона має ґенерала лише в часі війни чи тяжкої внутрішньої кризи. Від 1815 р. Швайцарія мала лише трьох ґенералів. Полковник є тут звичайно найвищою ранґою. Ґенерала признає парлямент. Але ця система показується тепер непрактичною. В 1914 р. залежав вибір ґенерала від деяких політичних впливів. Зрештою треба мати людину, яка булаб приготована заздалегідь до своїх відповідальних обовязків. Тому переважає переконання, що краще назначити ґенерала вже в часі миру. Отже Федеральна Рада представить внесок у справі обом палатам призначити ґенерала вже тепер. Щоб не дразнити демократичної вражливости деяких послів, доведеться може призначити головного команданта швайцарського війська не даючи йому окремого титулу. Але таке становище необхідне в інтересах мілітарної безпеки країни, тому Швайцарія буде очевидно швидше [illegible]ром мати бодай „шефа Генерального Штабу".

До цих відомостей про швайцарське військо, більшість яких завдячую ласкавим інформаціям п. редактора П. Бріке, треба додати, що військо можна бачити тут не дуже часто, звичайно з нагоди якихсь патріотичних свят сполучених з парадами. Але дуже часто доводиться бачити окремих вояків, на вулиці чи на залізниці, які з тяжким наплечником, шоломом і рушницею прямують на вправи. Не маючи блискучого вигляду вояків сусідніх великодержав, швайцарці роблять зраження дуже здисциплінованих і справних вояків. Їх [illegible] історична традиція не пропала даром. Хоч [illegible] має вже понад добру сотню років нагоди [illegible]зати свою боєздатність, має, швайцарська армія дуже добру опінію в Европі. Рішучість, з якою вона показала свою готовість в 1914 р. боронити невтральности своєї батьківщини, [illegible] дила їй мабуть участи в цій війні. Це армія [illegible] же з повним правом сказати тепер про себе, що вона є чинником миру в Европі.

М. Д[illegible]

Українці на Міжнародньому Евхаристійному Конґресі в Будапешті.

XXXIV. Міжнародній Евхаристійний Конґрес у Будапешті, що відбувся від 25. до 30. травня ц. р., приїхало велике число представників майже всіх націй світа. Між ними не останнє місце заняло українське паломництво з Галичини. Було нас 58 осіб і двох єпископів (Преосв. Чарнецький Микола і Бучко Іван).

Дня 25. V. раннішим поїздом виїхали ми через Лавочне, Мукачів, Мішкольц до Будапешту. У Воловці вийшли нам назустріч оо. Василіяни з о. протоігуменом Решетилом, який їхав з нами аж до мадярської границі. Раненько 26. V. пр[illegible] ми до Будапешту, де привітав нас Прео[illegible]. Бучко, що виїхав кілька днів скорше від нас.

Місто прибрало святочний вигляд. Незвичайно чисте й чепурне, тепер мінилося барвами папських і державних прапорів.

По розміщенні на призначених комітетом Конґресу кватирах пішли ми на площу Героїв, де кард. Вердіє відправив Службу Божу для дітей і молоді. Понад 180.000 молоді приступило до св. Причастія. Організація і порядок цілого Конґресу чудували нас усіх.

В год. 11. наші священики взяли участь в окремому засіданні для духовенства, підчас якого папський леґат-кардинал Евген Пачеллі виголосив палку промову. Того самого дня пополудні відбулося перше пленарне засідання Конґресу у величезній галі в міському парку. Таких засідань було 3 — на них виголосили привіти представники усіх народів.

Вечором того дня взяли ми участь в [illegible] зантній процесії по Дунаю. В повені світла і переблисках ракет та рефлекторів кардинал легат увійшов з Найсвятішими Тайнами в [illegible] освітлений корабель. З грудей міліонової маси учасників, що залили береги Дунаю, неслися евхаристійні пісні, а процесійні кораблі [illegible] поводи довкола острова св. Марґарити.

27. рано в базиліці св. Стефана [illegible] участь у грецькій Службі Божій, що її [illegible] вив атенський єпископ. В год. 11. [illegible] рос" при вул. Герміна відбулося засідання [illegible]країнської секції. На засідання прибули [illegible] наші єпископи, о. кан. Бальок з Будапешту, [illegible] представники українського Закарпаття. [illegible]рат п. н. „Вплив Евхаристії на українську [illegible]туру" виголосив о. Іриней Назарко Ч. С. В. [illegible] провідник нашого паломництва. [illegible] промовляли: ер. Чарнецький, ер. Бучко [illegible] Бальок.

У вечорі того дня наші мужчини [illegible] участь у загальній ціловічній адорації [illegible] Ціла Площа Героїв заповнилася [illegible] чинами, що сповідалися, причащалися [illegible] кали досмертну вірність Христові. [illegible] ків адорації було коло 200.000.

В суботу 28. травня в церкві св. Германа, призначеній для українського паломництва, еп. Іван Бучко в асисті о. кан. Галянта й о. дек. Макара відправив читану Службу Божу, підчас якої наші паломники приступили до св. Причастія. По Сл. Божій гарно промовив до нас наш Владика. В год. 11. відбулося окреме засідання для католиків східнього обряду. Предсідником був кард. Капуні. З наших єпископів виголосили реферати: еп. Гойдич з Пряшева та еп. Бучко зі Львова. Справжнім ґураґаном оплесків приняли всі реферат Преосв. Бучка на тему: „Евхаристія основою єдности Церкви".

Останнього дня Конгресу рано в год. 9. відправив торжественну Службу Божу кардинал-леґат. Наше паломництво взяло корпоративну участь у цьому богослуженні та звертало на себе увагу всіх чудовими національними одягами наших пань. По богослуженні вислухали ми голосу св. Отця, що на радієвих хвилях ніcся до нас з Кастель Гандольфо. На закінчення доступили учасники повного відпусту.

Пополудні на закінчення конґресу пройшла головними вулицями міста процесія всіх учасників. З участи в цьому Конґресі скористали ми багато, бо побачили подивуґідну орґанізацію міліонової імпрези, оглянули ріжні культурні надбання мадярів та передусім стрінулись ми з нашими братами-заточенцями, що нами щиро заопікувались та прощали зі сльозами в очах.

Технічною сторінкою нашого паломництва занявся Wagons-Lits Cook.

Учасник.

Привіт свідкам національної культури.

(В ДЕНЬ ВІДКРИТТЯ І. УКРАЇНСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВИСТАВИ.)

Нині, в суботу 4. червня, в 16-ій (4-ій) годині пополудні відкриє Рідна Школа у Львові в Національному Музею Першу Українську Педагогічну Виставу, як продовження й доповнення праць свого Першого Українського Педагогічного Конгресу, що відбувся 2-го і 3-го листопада 1935 року.

Зійдуться представники зорганізованого українського громадянства, щоб під проводом Рідної Школи поглянути на німих свідків праці та змагань багатьох поколінь, німих свідків досягнень та праці живих людей, німих свідків, зібраних уперше за довгі десятиліття і століття в одному місці.

І. Українська Педагогічна Виставa — це реальний поміст між минулими, сучасними та майбутніми українськими поколіннями, жива традиція в німих документах та матеріялах праці живих українських людей у часі та просторі для розвитку національної культури, для виховання й освіти, як духової основи життя та розвитку українського народу.

Є в І. Українській Педагогічній Виставі своя глибока символіка. Перед нашими очима виринуть мертві документи й матеріяли, що засвідчать вікову працю й життя українського народу. Минули десятки й сотки літ, минуло неодно добро і зло, минули дні спокійного та щасливого життя і дні великих рухів та злиднів, а людська праця, як основа розвитку й життя народу, залишилася. Свідки цієї праці в мертвих документах на І. Українській Педагогічній Виставі пригадають нам, що український нарід жив, живе та вік жити буде, як довго находитимуть серед нього люди, що в суспільній праці та змаганнях бачитимуть одинокy основу розвитку й іcтування народу.

На І. Українській Педагогічній Виставі найдуться побіч себе документи й матеріяли людської праці зперед десятків та соток літ з доказами праці нинішніх дітей і молоді, сучасних виховників і педагогів. Вони пригадають нам, що минулі покоління, та живі нині та майбутні наші внуки і правнуки — це один живий, вічний нарід. Окремі люди й цілі покоління минаються, але праця, основа життя народу та сам нарід залишається на віки!

Частину матеріялів, зібраних на І. Українську Педагогічну Виставу, передадуть упорядчики першому Українському Педагогічному Музееві, що буде згодом зорганізований або як окрема національно-культурна установа, або як самостійний педагогічний відділ Національного Музею у Львові. Засновуючи Український Педагогічний Музей, положать упорядчики тверду основу під осередок української педагогічно-виховної традиції, основи духової сили кожної нації, передадуть майбутнім поколінням українських виховників і педагогів готовий матеріял дальшої праці, створять наукову лябораторію української педагогічної думки.

В дуже важких умовинах і часах національного життя українського народу відкриває Рідна Школа І. Українську Педагогічну Виставу. На тлі загального духового пригноблення стає І. Українська Педагогічна Вистава ясним проміням на густо захмареному національному фірмаменті українського народу. Вона пригадує нам, що навіть у найважчих моментах праця мусить бути одиноким дороговказом розвитку й життя народу. Нарід, що не затратив ще здатности до праці на основі національної традиції, не має чого боятися за своє майбутття!

—o—

Чи населенню Турчанщини потрібна дальша поміч.

З дотеперішніх голосів та покликів у часописах і виказів матеріяльних страт населення Турчанського повіту, як також з признаної довгого державних і громадянських чинників можна мати враження, що населенню Турчанщини не грозить вже голодова катастрофа, бо худоба, що врятувалася, вийшла вже на пашу, і весняні засіви вже покінчені. І ті, що під першим враженням катастрофи спішили з поміччю в часи замір поспішити, з часом успокоїлися, переконані, що гроза голоду вже проминула та що дальша поміч не конечна.

Щоб зобразити дійсний стан катастрофи, варто подивитися на присланий мені матеріял, представлений у трьох таблицях. Виказ ті злазок по волостям (13) і з міста Турки. З цих таблиць видно, що від осени 1937 до початку травня ц. р. впало в турчанськім повіті 1.196 штук рогатої худоби. 155 коней. 125 безрог і 865 овець **вартости щонайменше чверть міліона зол.**, числячи по найнижчих цінах та не вчисляючи сюди страти на дорізаних штуках, а саме: 832 коров, 703 безрог і 1876 овець та на страті набілу через недоживлення 15.580 коров. Таким робом ця страта сягає **щонайменше пів міліона зол.**, що видно з III. таблиці, яка виказує запотребування кредиту на суму 585.556 зол.

Коли приглянутись таблиці II., то 5.465 родин потребує помочі до нового збору, або числячи по 5 осіб на родину — 27.352 осіб. Новий хліб може бути в горах щойно в половині серпня, тобто за 75 днів. Коли ж на виживлення одної родини денно потрібно щонайменше золотого, то на 75 днів для 5465 родин потрібно помочі на суму 409.875 зол.

Коли ж до цього додамо, що тепер у горах заробітки тільки по тартаках і лісах, де українців не приймають, хіба що належать до „Стшельца" (навіть циганів за роботу вписали до „Стшельца"!) — то марева голоду в Турчанщині ще далеко не усунено.

Поміч уряду (к. 5.000 зол. беззворотної запомоги і 15.000 зол. на роботи при дорогах) не могла дійти до всіх громад, бо вона д. незначна. Тому грозить небезпека пошестей з причини голоду, а кредит, який так тяжко дістати в комунальній касі в Турці, зовсім не вистачає, бо тут не вистане 200—300.000 зол. кредиту. З порожнього не наллєш!

Позатим, крім Центросоюзу, ще не прийшли з поміччю наші центральні установи, а вона конче потрібна і населення чекає на неї!

Будучи 27. V. ц. р. Турці я бачив десятки голодуючих, що очікували помочі чи то в старостві, чи в українськім громадянськім комітеті. Тому отсією дорогою звертаємося ще раз до українських центральних установ і громадянства прийти якнайскорше з поміччю потребуючим, тимбільше, що ще до того всього 22. V. ц. р. у вісьмох селах Турчанщини градові бурі знищили осінні та весняні засіви.

Цікаве, що декотрі обшарники ще й тепер користають з нужди населення, бо, як показалося, закуплена по 5 зол. за метр. сотнер солома (через рільничий синдикат) і роздана населенню на доживлення худоби показалася зверха здорова, а в середині був гній і тріня. Зате була мокра і більше важила. Не гоноровo, але здорово!

Посол Гринь Тершаковець

—o—

„Траґедія Холмської Землі".

Завіса піднята.

Під наголовком „Траґедія Холмської Землі" писав в „ІКЦ" відомі репортажі сумної памяти п. Петерс. Згадуючи цей наголовок, орган православної Митрополії, тижневик „Слово" (ч. 22), містить під власним наголовком „Завіса піднята", як завжди, дипльоматичний, в білих рукавичках, але не позбавлений сили й гостроти відгук. Для орієнтації українського громадянства цитуємо із згаданого відгуку деякі, найбільш характеристичні місця в буквальному перекладі:

„З рядків (п. Петерса) сам собою **складається гимн** непревітости у своїй вірі православного народу Холмщини".

„Читач „ІКЦ" побачив фотографії **закритих і запечатаних"** наших церков, що стоять, як німий докір, ось уже 15—20 років"... „і поруч — фотографії скромних молитовних домів, що їх збудував нарід замість них (церков), для задоволнювання своїх релігійних потреб, в останнім часі, в роках кризи, за свої грошики... й теж зачинених".

„Розпочато розбірку православної церкви в Щебрешині, яку **збудовано в 12. столітті та яка уявляє собою памятку старовини"**.

„Читач довідався: „про **безправне положення неетатового духовенства,** яке позбавлене всякої підтримки держави й не має ніякого за-

безпечення: ні землі, ні дотацій, ні платні за викладм релігії, ні причтових помешкань";

„про таємне — за одну ніч — здвигнення храмів";

„про збезчещення зачинених православних святинь";

„про підпали православних церков (уже відомі три підпали за один місяць).

„І неодна ще характеристична рисочка, що каже про тяжку долю православія на Холмській Землі, представлена тут" (у репортажах п. Петерса — В. О.).

„Духовенство жебрацьке: але, як напевно відомо авторові, на нього сиплються одна за одною величезні кари — по 500 зол. за відправу літургії без дозволу".

„Щоб там не було, а факт став широко відомий: понад сто церков і молитовних домів зачинено".

„Але чому сектанти можуть збиратися для богослужень і будувати молитовні доми, а православні не можуть?"

„Православні церкви повинні бути відчинені й залишитися православними. Цього вимагає справедливість"...

Гадаємо, що коментарі зайві, і ми їх не додаємо. В. О.

Німеччина протестує проти переслідувань німців

У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ.

Як повідомляють урядово з Берліну, німецький посол у Празі зложив протест проти переслідування німецьких громадян у Чехословаччині та проти інциденту в Нідеруллерсдорфі, де чеські вояки здерли німецький прапор.

ПРОТИНІМЕЦЬКИЙ КУРС.

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє, що чеське міністерство внутрішніх справ відібрало дебіт вісьмом німецьким щоденникам.

На цьогорічні Зелені Свята приготовили судетські німці велике число походів і національних торжеств. Всіх їх вони тепер відкликали з уваги на теперішню поважну ситуацію в краю.

До Відня приїхав з Чехословаччини німецький цирк. На кордоні чеська сторожа так переводила точну ревізію, що спричинила чимало шкоди.

ЧЕСЬКИЙ ПІДСТАРШИНА СТРІЛЯЄ ДО НІМЦЯ.

Німецьке інформаційне Бюро повідомляє, що в Хебі дійшло знову до інциденту між судетськими німцями і чехами. Чеський підстаршина стрілив до німця 4 рази з револьверу і зранив двох німців у ноги. Його арештували і тим способом охоронили від самосуду юрби.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Понеділок, 4. червня (23. травня) 1888.

ПРИЧИНА НУЖДИ В ГАЛИЧИНІ

На першому місці „Діло" містить п. н. „Думка русина з провінції" статтю, написану з приводу книжки польського посла Щепановського п. н. „Нендза Галіції". Автор статті твердить, що Щепановський не подав у своїй книжці найважнішої причини нужди галицького населення, а саме: національної боротьби. Автор каже, що якби ту енергію, яку зуживається на національну боротьбу, звернути на розбудову господарської ділянки, то господарський стан Галичини напевно поправився б. Щоб виминути ту національну боротьбу, треба, щоб галицькі поляки погодилися на те, щоб українці мали рівні з ними права.

З ДІЯЛЬНОСТИ „РУСЬКОГО КЛЮБУ".

Відень, 2. червня. Руський клюб розвязався.

Відень, 3. червня. За відшкодуванням власникам пропінацій в сумі одного міліона зр. голосували з руських послів Сінгалевич, Мандичевський і Озримович. Посли Озаркевич і Ковальський стрималися від голосування і вийшли підчас голосування з салі.

„ЩОБ НЕ БУЛО ЗДОГАДІВ..."

„В суботу почалися сьогорічні великі вправи генерального штабу (австрійського) під проводом шефа ген. штабу бар. Бека і потривають три тижні. Але щоб ті вправи не дали причини до якихнебудь здогадів і балачок політичного характеру, вирішено, щоб вправи відбувалися у найбільш віддалених від північно-східної границі держави сторонах.

ПАПА ПРОТИ НОВОГО ІТАЛІЙСЬКОГО КАРНОГО ЗАКОНУ.

На тайному консисторі, що відбувся 1-го червня, мав папа довшу промову до кардиналів, в якій виступив проти нового карного закону, особливо проти його постанов, що торкаються духовенства. Він назвав цей закон новою напастю на свободу церкви, ділом протирелігійним та у своїх основах проклятим.

ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКА ВІЙНА В ЦИФРАХ.

Як подає японська адміністрація і головна кватира, від кінця лютого в Китаю убито 2.15[illegible] японців і 8.586 ранено; за той час китайці втратили до 250.000 вояків.

У травні японські літаки виконали 1800 налетів і скинули 900 тон бомб.

Від початку війни японці зістрілили 1.0[illegible] китайських літаків, у травні — 26.

—o—

ЯПОНСЬКА ВІДПОВІДЬ НА АМЕРИКАНСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Японський уряд приняв усі домагання уряду Злучених Держав Півн. Америки. Він погодився на зворот американської власности в Китаю і дав дозвіл американцям вернутися на їх давні становища, що їх займали до вибуху війни в китайських місцевостях, що їх тепер заняли японські війська.

—o—

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 5

З останніх десятиліть життя Ів. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

СТАТТЯ ПРО „ВАЛЕНРОДА" І ПЕРЕДМОВА ДО „OBRAZKÓW GALICYJSKICH".

Коли до сказаного додам, що Міцкевича вважають поляки за свого найбільшого поета, що його тлінні останки спочивають на Вавелю побіч польських королів і Косцюшка, що польський нарід ставить йому памятники, де тільки має нагоду, і скажу, що Франко у згаданій своїй статті написав ні більше, ні менше, як те, що „зрада у своїх найріжноманітніших формах була головною темою майже всіх поезій Міцкевича", що ця зрада — і це найхарактерніше — маюеться в нього не як підлий вчинок, як заперечення етичного почування, але дуже часто як щось геройське, деколи навіть як щось ідеальне, бо надхнене найкращим патріотизмом; що ця стаття появилася напередодні сотих роковин народин Міцкевича і була написана в журналі, якого співробітниками були визначні європейські письменники, — зрозуміємо гнів та обурення поляків на Франка.

Добре тоді дісталося нашому поетові за статтю „Айн Діхтер дес Ферратгес". На стіні дому при вулиці Зибликевича, де раніше жив поет, появився напис червоною фарбою: „Tu mieszka [illegible]iotr Iwan Franko!" а на дереві напроти дому гойдалася з ганчірок зроблена лялька з пришпиленим написом: „Iwan Franko". Коли поет зайшов у редакцію „Kurjera Lwowskiego", його довголітні товариші та приятелі пішли в іншу кімнату, а один з них Фрилінг заявив йому: „Pan tu nie masz miejsca!"*). З газет і журналів посипався на його голову град образливих слів, лайок та погроз. Вступ до польських товариств і редакцій Франкові був зачинений.

Одночасно за виставовим вікном „Ксенгарні Польскей" появилася в жовтій окладинці книжечка п. з. „Іван Франко, Образкі ґаліційске". Коли була б тоді інша Франкова книжка на виставі, не цілі шиби були б у книгаря і мабуть не зовсім цілим і він був би, а так і книгар посміхався, і книжечка з чільного місця загадала до публики. Польська публика видно, знала зміст книжечки, — так воно й було.

Від доктора Щурата довідуємося, що „Образкі ґаліційске" з переднім словом „Нєцо о собє самим" були видруковані ще 1895 року, але д-р Генрик Біґеляйзен, редактор „Бібліотекі Мрувкі", в якій друкувалася книжечка, і поет Ян Каспрович не радили Франкові випускати її у світ з переднім словом, у тій формі, у якій воно було написане[5]), але тепер, коли появилася стаття „Айн Діхтер дес Ферратгес" і всякі нитки польської приязни з Франком були пірвані, книгар з великою радістю виставив книжку на продаж.

Що-ж писав Франко в передньому слові „Нєцо о собє самим", що могло подратувати українців і викликати гнів проти нього? Опроаналізувавши в ньому скептично свій український патріотизм, він прийшов до гіркого висновку, що не любить українців, бо „так мало знайшов він по між ними справжніх характерів, а так багато малоти, вузької партійности, особистости й пихи, що дійсно не знає, за що мав би любити їх"; не любить і України так, як „патентовані патріоти", бо не любить фраз, щоб казати, „що ніде не має так гарної природи, як на Руси"; бо мало знайшов у її історії „прикладів справжнього громадянського духа, справжньої самопожертви, справжньої любови"; бо Україна як раса „отяжіла, невстрілива, сентиментальна, без гарту й сили волі, так мало здатна для політичного життя на власному смітті, а так багата на перевертнів усякого сорту"; і не любить він урешті її будучини, „якої не знає і для якої слави не бачить підвалин"[6]).

(Далі буде)

*) Версію про прикру пригоду Франка в редакції „Кур. Льв." я подаю за д-ром Щуратом (стаття „Франків Іван Вишенський", ст. XI). Щурат був знайомий з польськими журналістами і вони мабуть цю пригоду так розказали йому. Михайло Павлик пише: „Франка прогнано з „Кур. Льв.", 11-го мая т. р., заочно письмом". Спис творів Івана Франка", ст. 114.

[5]) Д-р Щурат. Франків „Іван Вишенський", ст. X; Ян Каспрович. Взаємини Франка з Каспровичем, „Діло", 1926, ч. 172.

[6]) Iwan Franko, Obrazki galicyjskie [illegible]

Економічний огляд.

„Овече питання“ у нас.

ЗВІРЯ, ЩО НАС ОДЯГАЄ.

Істнує в нас один рід домашніх тварин, дуже поширених у світі та під багато оглядами дуже важних, а ми (маю на думці — міщухи) дуже мало про них знаємо. Цей рід тварин — вівці. Без пересади можна сказати, що кожний з нас менше знає про вівцю, як про таких рідких, далеких та непожиточних звірят, як наприклад, про жирафу, боа-констріктора, крокодиля або кангура, не говорячи вже про льва, тигра, слона або горилля. Щоправда, досить часто вживають у нас слово „баран“. Та ми з засади вживаємо його тільки в негативному значінні, натякаючи ним на одну психічну ціху, часту і безсумнівну важну в людей, та зовсім не суттєву в овець. Суттєва річ у вівці — **вовна.** І, без пересади, треба ствердити, що на цьому відтинку сповняє вівця у всьому світі незвичайно важну, велику і корисну місію. Вовняний одяг, трикотарські вироби, кожухи, „кримки“ та коци, все це річи необхідні для людства, зокремаж у холодніших районах земної кулі. Самої тільки вовни спотребовує людство щороку поверх 1.700 міліонів кільоґрамів.

Одиноким або майже одиноким і незаступним достачцем цих продуктів є саме вівця.

Завдання цієї статті — трохи познайомити ш. читачів з „овечим питанням“ у нас. Бо воно заслуговує нині на велику увагу не тільки в нашому сільсько-господарському, але теж у загально-економічному житті.

СКІЛЬКІСТЬ І ЯКІСТЬ.

Годуємо (маємо на думці наші землі в Польщі) розмірно **дуже мало овець.** Досадно ілюструє це нижче подана табеля:

Край:	Скількість овець:	Скількість овець на 100 мешканців:	Скількість овець на 10 кором:
Франція	10,000.000	23	6.5
Зх. Д. Америки	52,000.000	40	7.5
Англія	25,000.000	53	29.—
Польща	3,000.000	9	3.—
Воєв. львівське, станисл. і тарноп. та Волинь	**600.000**	**7**	**2.—**

Коли йде про якість — то вівці, що ми їх годуємо, назагал найгірші в цілій Європі, з виїмком СССР. Наша вівця річно дає пересічно 0.5—1.5 кг. вовни, тоді, коли „загранична“ пересічно 3—5 кг. і більше. Вина тут **не раса наших овець,** тільки **незвичайно примітивна годівля** у нас цих тварин. Тут треба додати, що при менш-більш поступовій годівлі, вівця дає найбільший дохід з поміж усіх домашніх тварин.

ВОВНА І БІЛЯНС ТА КОЖУХИ І ВІЙНА.

Польща продукує річно 5.000 тон вовни, консумує 32.000 тон, отже мусить імпортувати 27.000 тон. Це коштує щороку поверх 100 міліонів золотих.

Крім цього спроваджує Польща щороку великі скількости кожухів, каракулячих шкірок та готових смушкових виробів (дамських плащів, тощо) і бриндзі. Не дивно, що від кількох років Польща докладає всяких зусиль, аби розвинути в себе годівлю овець до тієї міри, щоб вона покривала краєву консумцію овечих продуктів.

Спеціялісти обраховують, що для цього число овець мусілоб у Польщі щонайменше чотирократно зрости, що крім цього мусілаб поважно зрости якість (видайність) краєвих овець і, що на цей чотирократний зріст овець „біологічно“ є в Польщі „місце“.

До швидкого піднесення вівчарства спонукують Польщу ще моменти самовистарчальности на випадок війни. В нашому клíматі брак вовняного одягу і зокрема кожухів, робить армію таксамо нездібною до війни, як брак амуніції.

У звязку з цим усім влада старається спонукати для розвитку вівчарства якнайбільше сприяючі умовини. Робить вона це між іншим в той спосіб, що запевнює для краєвих овечих продуктів збуту (досі ринок просто не узнавав краєвої вовни), шляхом обнижки ріжних оплат (в різнях, на залізниці), субвенцюнування, тощо. Завдяки цьому **для годівлі овець у Польщі запевнена на довший час дуже корисна зовнішна конюнктура.** Цим повинні зацікавитись і наші господарські круги.

МАЙБУТНЄ БАГАТСТВО НАШИХ ГІР.

Зокрема повинні зацікавитись тією справою наші Карпати та Підкарпаття. Йде про те, що гори та підгіря — це з природи годівельні околиці, тобто такі, що найкраще надаються для годівлі тварин. Нині ці околиці належать до найбідніших наших земель. Їх життєва стопа є неймовірно низька і частим гостем є там голод. Та, з другої сторони, наші карпатські пасовиська та полонини є в жахливо-поганому стані, бо їх зовсім або майже зовсім не поправляють, управа пашних рослин стоїть там на дуже низькому рівні, а залагоджена та не селекціонована (брак „расових“ буґаїв, баранів) тварина, зокрема вівці, відзначається незвичайно низькою продуктивністю.

Очевидно при відповідній праці (поправа пасовиськ і полонин, селекція, тощо), годівля овець могла би стати справжнім багатством наших гір.

ПІОНІРИ З „МАСЛОСОЮЗУ“.

Знана є засада, що найкращою реклямою якоїнебудь галузі хліборобства є запевнення корисного збуту на її продукти. Велику місію сповняє у наших Карпатах під цим оглядом Маслосоюз, через свою бриндзярську акцію. В минулому році, не вважаючи на відому жахливу посуху, експортував він із цих околиць (головно із районів: Шибене, Ворохта та Тарнава) 41.315 кґ. будза. При цьому бриндзярська акція „Маслосоюзу“ не обмежується тільки до торговельної праці. „М. С“. організує теж раціональніше годування овець, поправу полонин, тощо. Завдяки цьому бриндзярська акція „Маслосоюзу“ є справжньою **піонірською працею** в годівлі овець у наших відсталих і темних горах.

Минулого літа мав я нагоду на тарнавських полонинах ближче пізнати одного з „піонірів із „Маслосоюзу“. Опалений як циган, атлетично збудований, бо підгодований будзом, жентицею та прегарним полонинським воздухом, меткий та енергійний, нагадував він героїв оповідань про агентів англійських чи американських торговельних „компаній“, що працюють на ледах Аляски чи Камчатки або у джунглях Африки.

Треба відмітити, що вище згадана піонірська праця „Маслосоюзу“ стрічає великі перепони, які просто унеможливлювали „Маслосоюзові“ поширювати його незвичайно корисну працю на дальші райони. Це тим дивніше, коли взяти під увагу справді поспішні змагання держави розвинути в себе вівчарство.

ПРОМИСЛ, ЩО СПИРАЄТЬСЯ НА ГОДІВЛІ ОВЕЦЬ.

Нині наше вівчарство стоїть так низько, що його продукти майже всеціло йдуть на заспокоєння потреб самих годівельників. Колиб ми піднесли саму тільки якість (видайність) наших овець (навіть без збільшування їх скількости), наше вівчарство могло би давати велику скількість продуктів „на експорт“. Це знову дало би тверді основи під розвиток численних галузей перерібки овечих продуктів, як наприклад: ткацького промислу, килимарства, трикотарства, гарбарства та кожухарства, смушкарства, тощо. Це далоб гарні варстати праці десяткам тисяч наших фізичних та інтелектуальних робітників.

Та вже й нині є тут велике поле „до попису“.

ОРГАНІЗУЙМО ЗБУТ ОВЕЧИХ ПРОДУКТІВ!

Назагал до піднесення нашого вівчарства ведуть два основні шляхи: 1. Організація годівлі. 2. Організація збуту овечих продуктів. Коли йде про цей другий шлях то тут багато може зробити в першу чергу наша кооперація, а також приватна торговля, організування трикотарських, гарбарських і іншиx таких курсів **та врешті наш консумент.**

Отже: їджмо багато нашої бриндзі „М. С.“, купуймо светери й інші трикотарські вироби тільки з нашої (грубої) вовни і виробльовані руками наших дівчат, їджмо багато баранини, купуймо кожухи тільки в наших крамницях чи в наших кушнірів, вовну, пряжу та волічку у нашій кооперативі „Вовна“, що недавно повстала у Львові і помагаймо „Сільському Господареві“ в його важкій праці над піднесенням овечої культури. **Ярослав Татомир.**

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ХЛІБОРОБСЬКІ ПРИМУСОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ.

В міністерстві рільництва в Варшаві відбулась недавно конференція, якої темою було **введення на село примусових станових організацій. Голоси щодо доцільности їх поділились.**

ОСПАЛІСТЬ ПРИВАТНОЇ ІНІЦІЯТИВИ.

У Ц. О. П. брак цеґли. „Ґазета Польска“ вважає це доказом оспалости приватної ініціятиви. „Курер Польскі“ добачує вину того в недавній реґляментації цін цеґли. Перед продуцентом були два гороскопи: або втрати або Береза. „Капітал легко відстрашити, зате трудніше притягнути“ — зазначує згадана газета.

В РОЗШУКАХ НОВИХ ФОРМ ГОСПОДАРСЬКОГО УСТРОЮ.

Загальну увагу і численні міркування в польській пресі викликала нова книжка **проф. Ф. Млинарського п. н. „Економічний пропорціоналізм. — Проблема нового напрямку“.** Автор, — відомий економіст, — шукаючи за новою формою господарського устрою, висуває низку відважних проєктів, як напр.: заступлення золота в валютовій системі публичними услугами і достроєння емісії банкнотів до висоти публичних обтяжень та суспільного доходу, — стабілізацію цін деяких підставових сирівців (як напр. збіжжя), — суспільний, а не капіталістичний характер праці й участь працівника в зисках підприємства, тощо.

Думки проф. Млинарського викликали численні критичні застереження.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗАКЛИК ЧЕСЬКОГО МІНІСТРА ФІНАНСІВ ЗБЕРЕГТИ СПОКІЙ ТАКОЖ У ДІЛЯНЦІ ГОСПОДАРСТВА.

Напружена політична ситуація поміж ЧСР. і Німеччиною в справі Судетів спричинює чимало клопоту чеському урядові і в економічних справах. Мало хто в нас звертає увагу, що напр. **курс чеської корони значно обнизився.** Коли давніше осцилював поміж 17—19 польськ. золотих за 100 ч. к., то тепер є він на рівні між 9 і 12! На увагу заслуговує теж промова чеського міністра д-ра Кальфуса в празькому радіо 23. травня ц. р. Повний її текст принесла „Прегер Прессе“. З неї довідуємось про **поважну паніку серед банкових вкладчиків.** „Як міністр фінансів — зазначив у своому заклику д-р Кальфус — уважаю своїм обовязком заапелювати до населення, щоб воно в господарських справах зберегло такий спокій і розумне зрівноваження, як зберігає його зразково в політичних справах“. І міністр підкреслив у дальшому, що мобільність чеського гроша є така велика, що нема найменшої загрози для вкладчиків. Нервовість є найбільшим ворогом. І кожний, хто виймає з вкладки більше від потребує, або не зберігає резиґнацію вимовлення, виказує брак розуміння того, що обовязком громадянина в теперішньому часі є спокійно оцінювати події. Д-р Кальфус висказав переконання, що при банкових віконцях і на біржі можна замітити вже успокоєння.

ВІДЕНСЬКА „ДІ БЕРЗЕ“ ПЕРЕЙШЛА ДО ПРАГИ.

Відомий господарський тижневик „Ді Берзе“, присвячений економіці середущої Европи, перенесено з Відня до Праги, де він появляється під новою назвою: „Дер Ост-Европеїше Фольксвірт“. Видавець Густав Штерн був думки, що „аншлюс“ Австрії не дасть змоги задержати в дальшому обєктивність в оцінці середньо-европейських господарських проблем і тому рішив перейти зі своїм видавництвом до столиці ЧСР.

Сторінка без політики.

Ситківка зперед пядесяти літ.

За кілька тижнів має відбутися в Англії ситківковий турнір, який викликує вже тепер величезне зацікавлення серед усіх англійських спортовців. Це зацікавлення зовсім оправдане, коли зважимо, що змагуни виступлять підчас цього турніру в одягах, яких вживали ситківкарі зперед пядесяти літ.

В першу чергу треба підкреслити, що рік 1873 був переломовою датою в історії ситківки, бо того року сір Вілям Герд Дайк, міс Юлія Маршал і містер Гітгефт грали партію ситківки в парку Люлінгстон і підчас тієї партії устійнили правила гри та спосіб обчислювання гри, який обовязує до сьогодні в ситківці.

Підчас тієї історичної гри замість сітки на грищі стояла драбинка, над якою у відповідній висоті стояла друга драбинка. Грачі намагалися грати в той спосіб, щоб мячики перелітали між обома драбинками. Ішло про те, щоб до гри ввести низькі, гострі мячі і сильно биті, замість дотеперішної високої гри т. зв. „бальонів".

Як видно з тодішніх світлин, міс Маршал була одягнена в довгу поза кістки сукню, стиснена в поясі горсетом і на голові мала капелюх прибраний штучними квітами та випханими птахами. Мужчини були одягнені вже більше по спортовому. Вони мали на собі короткі широкі штани, шнуровані капці і... твердо прасовані сорочки й високі тверді ковнірці, які їх давили під шиєю.

Справді цікаво, як вони могли в таких „спортових" одностроях грати?

Тепер, підчас того оригінального „костюмового" спортового конкурсу мячики будуть збирати два мужчини, які підчас памятного метчу в 1873 р. в парку Люлінгстоні збирали мячики як семилітні хлопці.

—o—

Рефлєктором урятував життя.

Дотеп і проворність старшин британського корабля „Кінгфішер" урятували життя чоловікові, який малощо не згорів живцем підчас пожежі.

Корабель їхав на лінії Фальмуту. Коло години першої вночі дижурний старшина побачив, що з невеликого надбережного дому бухають величезні вогненні язики. Старшина знав дуже добре надбережний домик і часто в ньому бував: там містився клюб гри в гольфа.

Крім того згаданий старшина знав ще й те, що на першім поверсі того дому мешкав сторож клюбу, який відзначався незвичайно сильним сном. Счинити алярм булоб уже рішуче за пізно. Сторожеві грозила неминуча смерть. Тоді старшина велів засвітити помічний рефлєктор і сам скермував жмут світла просто на вікно тієї кімнати, в якій він знав, що там спить сторож.

Кілька секунд пізніше сторож появився у вікні. Рефлєктор негайно скермували на бік і тоді сторож побачив, що цілий дім стоїть у вогні. Не надумуючися, він вискочив негайно крізь вікно і таким чином урятувався від певної смерти.

—o—

Ковбої в Парижі.

В Парижі істнує клюб, якого члени (двадцятькілька) збираються кожного понеділка, щоб забути, що вони живуть в однім із найбільших міст у світі та щоб за кілька годин перевернутися в ковбоїв.

Коли хтось увійде на терен клюбу, може спершу подумати, що він раптом опинився десь у диких просторах Мексику. Мужчини носять довгі, шкіряні штани, грубі ріжнокольорові сорочки і на шиї мають барвні хустки. На голові носять широчезні ковбойські капелюхи. Також кілька жінок приходить до ковбойського клюбу. І вони теж одягнені, як мужчини в пестрі строї.

Коли ввійти на терен клюбу, можна побачити, як один із членів гонить стрімголов верхом, інший кидає лясом... Глядачі сидять на вікнах, наче на клюбових фотелях і приглядаються диким популсам. Здається, що ось-ось хтось кине ножем у плечі. Та воно лиш так здається, бо члени клюбу це самі інжиніри, малярі, урядовці, актори. Найважнішим клюбовим обовязком є носити кожного понеділка ковбойський одяг. Учасники клюбу вчаться при тім ковбойського ремесла, нпр. їзди верхом, кидання „ляса" і т. д. Одначе найважніший предмет навчання це те, що кожний мусить собі засвоїти „фахові вислови" ковбоїв і вміти їх по американськи вимовляти.

Які завдання має клюб? Ніякі. Просто кожний із членів хоче на якийсь час утекти від цивілізованого окруження великого европейського міста.

Боротьба з пантерою в авті.

Магараджа Девасу любив від довшого часу виїздити кожного тижня в джунглю, щоб там уладити собі лови на дикі звірі. Його найбільшою приємністю були лови хижаків при допомозі сіток. Та ця приємність була теж одночасно дуже небезпечна. Зловлених молодих звірів завозили до пишно уладженої резиденції індійського багача, там їх освоювали та опісля пускали в город, по якому вони ходили зовсім свобідно.

ХИЖАКИ ДЛЯ КНЯЗІВСЬКОЇ ВІЛЛІ.

Підчас останньої виправи до джунглі вдалося магараджі і його дружинникам зловити мале пантеря. Коли вони малого хижака всадили до великого відкритого ловецького авта й хотіли якнайскорше відїхати, звилася раптом величезна й сильна самиця, добігла до авта, яке пустилося в дорогу повним газом, скочила могутнім підскоком до середини авта й почала боротьбу в обороні свого малого.

Магараджа сам сидів при кермі і збільшив швидкість аж до стрімголовного темпа в надії, що приневолить хижака зіскочити. Оба його дружинники не вспіли в поспіху набити свої кріси і мусіли боронитися перед оскаженілим котом ножами, прикладами крісів і револьверами.

10 ХВИЛИН ВІЧ-НА-ВІЧ СМЕРТИ.

Магараджа перший дістав жахливий удар лапою і відразу залився кровю, яка почала сильно спливати з отвертої рани. Оба стрільці даремно намагалися знайти секунду часу, щоб прикладати кріс до стрілу. Та коли хижак дістав перший удар ножем, його лють ще збільшилася.

Не зважаючи на болісні рани, магараджа обсервував у дзеркалі боротьбу, яка за ним велася і підчас їзди виводив ріжні стрімголовні швидкі закрути. Одначе хижака не вдалося струнути з авта, бо він сильно присів на заднім сідалі авта. Та силу боротьби вдалося трохи загамувати. Десять хвилин тривала вже ця боротьба і ставала з кожною хвилиною чимраз більше безвиглядна. Вкінці один із ловців упав на дно авта під сильним ударом пантери.

РЯТУНКОВИЙ СТРІЛ.

Для обох пасажирів авта ситуація була вже просто безнадійна. Другий стрілець теж спливав сильно кровю з численних ран. Одначе повалений ловець, не зважаючи на важкі небезпечні рани, не стратив притомности думки. На землі міг він схопити один із крісів і правою рукою його приладити. Здоровий післав він жахливому котові кулю в лоб. По кількох секундах боротби зі смертю оскаженіла пантера повалилася непритомно на долівку авта.

Магараджа не випускав керми з рук, доки не доїхав до найближчого, віддаленого 5 км. села. Коли до закровавленого авта, що стануло раптом посеред дороги, підбігли люди, побачили, що магараджа та оба його дружинники лежать без памяти. Всіх трох відвезли негайно до найближчої лічниці. Обом ловцям загрожувала смерть, одному з них мусіли перевести негайну операцію, другому — перелив крови. По якомусь часі всі три учасники трагічних ловів почали приходити до себе й тепер уже їм не грозить безпосередньо ніяка небезпека.

—o—

МАКАБРИЧНА ЗАМІНА.

Тільки тому, що похоронник, який мав занятися похоронами, знав особисто небіжчика, виявилося, що у трупарні заміняли тіла двох небіжчиків.

Власник одного похоронного заведення в Каїрі прийшов до шпитальної трупарні, щоб забрати тіло небіжчика, якого він знав особисто. На його превелике счудування, він побачив перед собою трупа якоїсь незнайомої людини. Похоронник повідомив про те негайно управу лічниці і тоді виявилося, що день перед тим у трупарні забрали двох небіжчиків. Одного з них поховали під чужим прізвищем в околицях Каїра. Небіжчик, якого мали справді там поховати, залишився в трупарні. На домагання рідні мусіли перевести ексгумацію похованого і тоді власник похоронного заведення пізнав справді свого знайомого, якого він мав поховати.

150 ОСІБ ЗАНЕДУЖАЛО ПО ОДНІМ ОБІДІ

В однім із югославянських містечок трапилася перед кількома днями справді небуденна подія. А саме в пообідній порі занедужало разом стопядесять осіб, лікарі, яких негайно до хорих покликали, ствердили признаки затроєння. Імовірно причиною затроєння було те, що в багатьох крамницях продали якийсь несвіжий споживчий артикул. Тому, що раптом занедужало таке велике число хорих, лікарі не могли собі дати ради й на підмогу мусіли прикликати лікарі зі сусідніх містечок.

—o—

РИБАЛКИ ВИЛОВИЛИ... КРІСИ.

Перед кількома днями сиділи два рибалки в Менди-Гігель (Англія) над берегом і ловили оседці. Раптом на вудку одного рибалки зачепилося щось дуже важке. Колиж він по важких зусиллях витягнув вудку на верх, на гачку висів... кріс.

Кріс був ще в зовсім добрім стані і після вичищення може бути здатний до вжитку. Рибалка закинув вудку ще раз і небаром витягнув на поверхню другий кріс. Про це відкриття оба рибалки повідомили негайно поліцію. Над берегом почали розшуки при допомозі гаків, водолазів й т. д. та знайшли ще 50 крісів. Багато крісів мало дату 1917 р. Досі не вдалося устійнити, яким чином ця зброя опинилася в морі

—o—

ВЕСЕЛЕ

КАРА Й ВІДШКОДУВАННЯ.

— Я домагаюся трьох тисяч золотих відшкодування. Міст був небезпечний для прохожих. Мій муж упав із мосту й зломив собі ногу.

— Алеж пані, адже входити на міст не дозволено під загрозою кари 5 зол. Там є дуже великий і широкий надпис.

— Пять зол. кари можете стягнути собі з відшкодування.

НЕТОВАРИСЬКИЙ.

Коли відомого маляра Ленбаха запитав хтось на його старости, чому він нікого не відвідує, Ленбах відповів:

— Жінок я вже не люблю, мужчин знаю аж надто добре.

ЗНАЄ.

— Чи ви знаєте ощо пані, що там сидить при столику?

— Чекайте... сукня моєї жінки, ... моєї дочки, капелюх моєї братової... Та це на напевно наша служниця.

ДОПИТАВСЯ.

— Чи ця дівчина, яка тепер у вас служить, пильна й чесна? — запитав купець свого кравця.

— Вона пильна, це правда, але ... важко сказати. Я ще нпр. перед ... її до вас із рахунком за новий ... ще до сьогодні не принесла ... гроші.

На трамваєвих зупинках ... трамвай не рушить!

Після вбивства полковника Евгена Коновальця.

ПЕРЕНОСИНИ ТІЛА ПОК. Е. КОНОВАЛЬЦЯ.

Довідуємося, що за кордоном повстала думка перенести тіло полк. Евгена Коновальця до одної з европейських столиць, осідку численної української колонії. План перевезти тіло до Парижа й похоронити його поруч із могилою Симона Петлюри відпав з огляду на можливі труднощі від людово-фронтового уряду Франції. Тому домовину перевезуть мабуть до Берліна. Ексгумація мала відбутися в пятницю 3-го ц. м., похорон у неділю 5-го ц. м. в Берліні. Але потвердження цієї вістки ще не маємо.

ЩЕ ОДНА ВЕРСІЯ.

Польська преса подає, що в Празі поширене переконання, буцімто трагічну смерть полк. Коновальця спричинив **Бутенко**, який ніби втік із совітської станиці в Букарешті зі страху перед ГПУ, але насправді він большевицький провокатор. Коновалець навязав з Бутенком тісний контакт, зраджуючи йому легкодушно всі подробиці своєї акції.

Празькі українці твердять, що большевики згладили Коновальця зі страху перед його організацією. У цій справі відіграв — як кажуть — велику ролю якийсь **Мухин**, що довгий час був емісарем Коновальця в Брукселі та в Парижі, а потім його помічником у Женеві.

ВАЛЮХ УТІК ДО СССР НЕ НА „МЕНЖИНСЬКІМ" А НА „КУЙБИШЕВІ"?

Німецьке Інформаційне Бюро повідомляє з Амстердаму: Портові робітники в Лядам помітили, як мужчина, що з поверховности нагадував Валюха, приплив човном на совітський пароплав „Куйбишев", що стояв на якорі у тамошній пристані.

„Куйбишев" відплив 28. травня з Лядаму до Ленінграду.

Ще один жмут вісток.

(Від нашого паризького кореспондента.)

З широкої реляції нашого паризького кореспондента про вбивство полк. Коновальця вибираємо те, чого ми ще не подавали. — Ред.

Після приїзду до Ротердаму.

Полк. Коновалець прибув до Ротердаму з Берліна 23-го травня і заїхав до готелю „Сантраль". Він мав при собі одну велику валізу і три малі та машину до писання. В готелевій кімнаті він поставив хрест на нічному столику та поклав піжаму на ліжко. Готелева служба переказує, що він був дуже схвильований і ходив яких десять хвилин туди і назад по коридорі готелю.

Паніка на вулиці.

Після вибуху бомби, що розірвала полк. Коновальця, на вулиці повстав нечуваний переполох. Люди втікали. Кельнер ресторану „Атлянтік" звернув увагу на якихсь ще двох типів, що вже у відповідь на гук експльозії заявили преспокійно по німецьки із сильним чужинецьким акцентом платити рахунок кажучи до себе: „Ест вірд ман зеген, вас вірд гешеген, вен ес врг гібт"...

Дружина полк. Коновальця пізнала тлінні останки.

Завізвана телеграфічно із Риму прибула літаком до Ротердаму 27-го ц. м. дружина покійного п. Ольга Коновалець. Голяндська преса зі словами справжнього співчуття описує сцену пізнання тіла вбитого мужа. Комісар поліції плакав, як мала дитина

Похорон.

Похорон відбувся в Ротердамі 28-го ц. м. в год. 11. вранці. Похоронний обряд відправив місцевий католицький священик. За труною ступала дружина покійного, литовський консуль, ген. Курманович і представник голяндської поліції.

Голяндська преса

Голяндска преса подала світлини вбитого, фотографії готелю, ресторану та пляни вулиць, де відбувся атентат. Подала також біографію полк. Коновальця. Її тон дуже прихильний українській справі, при чому ця преса обговорює політичні проблеми України.

Слідство.

Французькі, англійські та німецькі детективи працюють на спілку з голяндською поліцією, щоб остаточно вияснити це таємниче вбивство, якого жертвою впав командант СС, полк. Евген Коновалець. У Голяндії це вбивство викликало велике обурення — бо це нечуваний випадок в її історії. Українська еміграція в Парижі уладжує в найближчу неділю заупокійну Службу Божу в греко-католицькій церкві св. Юліяна Убогого.

Ю. Студинський.

Польська преса про полковника Коновальця.

В польській пресі появилася крім комунікатів телеграфічних агенцій про сам ротердамський атентат ціла низка статтей про вбивство полк. Коновальця, про нього самого та про його діяльність. Між іншими виленське „Слово" вмістило (ч. 149. з 1-го червня ц. р.) довшу статтю п. Миколи Ковалевського п. н. „Кровава тайна Ротердаму" з такою редакційною заміткою: „Цю статтю написав українець, що нераз стрічався з Коновальцем перед 1920 р.".

Стаття п. Ковалевського — це військово-політичний життєпис полк. Коновальця від моменту, коли він з відділом галичан віддався до диспозиції Української Центральної Ради в Києві аж до його останньої діяльности за кордоном. Хочемо підкреслити два місця тієї статті.

Після гетьманського перевороту в Києві українські міністри і деякі члени Української Центральної Ради зійшлися до касарні Січових Стрільців, де відбулася нарада з участю полк. Коновальця та старшин його штабу. В часі тієї наради проф. Грушевський „пропонував дипльоматичні пертрактації з німецьким послом у Києві, бароном фон Муммом та командою німецької окупаційної армії. Але радикальніші політики вимагали швидку акцію, що унешкідливила б камари Скоропадського. Згідно з їх пропозицією полк Січових Стрільців мав ніччю окружити палату Скоропадського на Липках, арештувати його та поставити німецьке командування перед доконаними фактами. Після тієї наради чекали з напругою відповіди Коновальця. Той, може перший раз у свому житті, відчував, що в його руках находиться доля України. У блискучих тем очах іскрився вогонь нового почування. Він, Коновалець, вирішає сьогодні, що має статися в українській столиці. Відповів коротко: Виконаю кожний наказ уряду, але не дам полку на те, щоб його знищила німецька сила. Я за дипльоматичними переговорами".

Коли в так званому трикутнику смерти в околицях Любара розгрався останній акт трагедії, коли Волох перейшов до большевиків, Симон Петлюра порозумівався з поляками, — було ще й третє рішення — „молодого й амбітного команданта Січових Стрільців, Евгена Коновальця, рішення пересякнуте духом фанатичного спротиву проти союзу з Польщею. У трикутнику смерти виявилася істота психіки того вожда Січових Стрільців. Не може бути ніяких компромісів з Польщею, причому інтереси його тіснішої батьківщини горують над інтересами загально-національної справи. Два поняття в українському національному житті боряться до деякої міри з собою — незалежність України та максималістичний постулят зєдинення всіх українських земель у великоукраїнській державі. Коновалець признає примат того національного тоталізму і тому відкидає концепцію союзу з Польщею. Національний максималізм за всяку ціну — це програма полковника Коновальця.

Як творець Організації Українських Націоналістів — пише п. Ковалевський — полковник Коновалець прийшов в останніх часах до висновку, що „його організація має занадто льокальний характер, замало в ній всеукраїнського первня, що охоплює всі українські землі. Тому теж переводить реорганізацію і в останніх літах зачинає поширювати свою акцію на терен Совітської України (розстріл Гриця Коссака). Нагально шукає можливости навязати звязок над Дніпром. Підчас отих намагань паде жертвою замаху, підступних агентів хитрого ГПУ. Його зелектризувала вістка, що з України має отримати важні інформації за посередництвом одного моряка українця, що працює на совітським торговельнім пароплаві. Двічі очікував у Ротердамі приходу пароплаву. І врешті дочекався. Годинникова бомба, яку стискав у руці як найдорожчу таємницю знад Дніпра, перервала життя полковника Січових Стрільців.

Відгоміи статті „Діла".

Стаття „Діла" про полк. Коновальця викликала відгомін у польській пресі. Варшавський, жидівський „Нови Глос" (ч. 152. з 2-го червня ц. р.) надрукував її у повному перекладі. Відізвалося на неї у своїй статті п. н. „Хто був Евген Коновалець?" „Слово Народове" (ч. 161 з 2. ц. м.), яку кінчить так: „З життєпису Коновальця вчіться поляки, чим є український рух".

Вкінці за спеціяльну точку обстрілу взяв собі статтю „Діла" відомий п. Сар, ікацівський спец від української справи. Стаття п. н. „Справжнє обличчя „нормалізаторів" відслонює смерть Коновальця" (ч. 152 з 3. червня ц. р.) з уваги на ікацівський тон не заслуговує навіть на те, щоб її згадувати, та всеж не можна не підкреслити тут факту, що п. Сар — згідно зі своєю своєрідною журналістичною етикою — цитує зі статті „Діла" місця, яких там не було. Очевидна річ, що з такими видуманими собі місцями чиєсь статті дуже легко полемізувати чи робити закиди ніби її авторові. Це типова ікацівська метода.

Велитенське враження у Варшаві.

(Від власного кореспондента).

Варшава, 1. червня 1938.

Вістка про трагічну смерть полк. Евгена Коновальця надійшла до Варшави через ПАТ щойно в неділю, хоча деякі щоденники подали її за „Ділом" телефонатами зі Львова вже в недільних нічних накладах.

Українське громадянство довідалося про цю подію здебільша з „Діла" підчас недільної академії в честь Симона Петлюри.

Напливаючі з Ротердаму інформації викликали **велитенське враження в цілому польському політично-пресовому світі**, що й відбилося на шпальтах усіх щоденників у Варшаві та на провінції. Ще в неділю редакції деяких щоденників доручили своїм кореспондентам у **Берліні, Парижі й у Львові пильно слідкувати за тією справою**, інші зберігали резерву і чекали на конкретні висліди слідства. Загально в розмовах на тему роттердамського атентату висувають тут здогад, що ця подія **матиме дуже поважний** вплив на стан українсько-польських відносин. Поважні польські щоденники обмежилися до інформаційного тексту ПАТ, брукові варшавські і лодзькі використали телеграму ПАТ як своєрідний „шлягер", найбільш шовіністично поставилася до неї ендецька поморська, познанська, а то й проурядова катовицька преса, висуваючи несамовиті, понурі і фантастичні здогади.

Тому, що „Діло" займалося і — поки ця кореспонденція дійде — ще — хіба — реферуватиме голоси варшавської преси, обмежимося до перегляду позаваршавських щоденників. Отож поминувши інвективи **„Варш. Дз. Нар."** і таки — ніде правди діти — **„Курієра Поранного"** — треба занотувати висновки галлерівського **„Дзенніка Бидґоского"** в редакції — здається — його начального ред. п. **Тески.**

„Вбивство (замордоване) Коновальця є **випадком першої ваги.** З одного боку доказує воно, що убитий як і рух, яким він кермував, був під впливом Берліна та звертався останньо **проти... Москви!** З другого боку цей факт мусить навчити наших українців що їх діячі —

це тільки агенти чужих великодержав і що Росія є найбільшим ворогом їхньої незалежности."

„Для Польщі смерть Коновальця може принести деяке заспокоєння в українських рядах. Не треба цього перецінювати. Німецькі гроші знайдуть завжди слухняних виконавців."

Ще дальше пішов „островідз" — п. Едвард Румун, редактор щоденника **„Польска Заходня"**, що в довшій замітці під заг. „Понурий кінець Коновальця" понаписував м. і. таке:

„Важко зрозуміти, чому Коновалець, такий чейже вирафінований заговірник забрав валізу зі смертельною бомбою. У тих умовинах можна радше гадати, що Коновалець згинув власне від бомби, яку приготовив він сам або його люди, а яка була призначена для якихсь наразі невідомих терористичних цілей."

„Несамовитий кінець життя Коновальця викликав у Польщі, передусім у Сх. Галичині велитенське зацікавлення і враління. Москалі це не лицарські і добродушні поляки, що за бомби українських терористів не відплачували бомбами. Безпардонність українських терористів натрапила цим разом на такуж брутальну безпардонність совітських заговірників. Коновалець згинув від зброї, що нею сам воював. Смерть того завзятого заговірника поза колом сліпо відданих йому виконавців, не викликала навіть жалю у тверезо думаючому українському громадянстві. Вона, якщо не закінчує, то на всякий випадок послаблює законспіроване вогнище, що загрожує невідповідальними наслідками терористичних виступів в Европі."

В такому — більш-менш — тоні витримані голоси **„Курієра Познаньского"**, **„Слова Поморского"** й т. п. органів польської преси.

Велике зацікавлення атентатом виявила **німецька преса у Польщі,** особливо найкраще про українців поінформована **„Фрає Прессе"** з Лодзі, що в сьогоднішньому числі принесла кріж телеграм велику спеціяльну статтю свого варшавського кореспондента, з якої передаємо цікавіші місця:

На початку пише „Фрає Прессе" про сумніви українського громадянства щодо автентичности вістки з Роттердаму та розглядає їх причини: тайну місця побуту убитого полковника, можливість тактичного маневру, охоту маскуватися й т. п.

Далі передає німецький щоденник докладний життєпис (одночасно з „Ділом"!) убитого і пише так:

„Петлюра походив з Великої України, Коновалець з сьогодні польської Галичини. Це викликало політичні ріжниці. Коли у 1920. р. Петлюра пішов з Пілсудським проти большевиків — Коновалець з ним розстався. Він теж ненавидів большевиків, як усі інші українські націоналісти, але він не хотів боротися на стороні поляків, яких теж ненавидів. Так став вождом того екстремістичного національно-українського руху, що поставив собі максималістичну програму збудувати майбутню українську державу від Кавказу по брами Кракова."

Автор статті вичисляє всі атентати ОУН, окремо згадавши про **„спробу атентату на Літвінова підчас його подорожі до Злучених Держав П. А."**.

„До жертв Коновальця — пише далі німецький щоденник — треба теж зарахувати тих багатьох молодих українців, що попали до вязниць. Романтика змовництва ділала на сотні як магічна принада, без практичних вислідів для української справи."

Далі „Фрає Прессе" інформує, що полк. Коновалець довший час перебував у Женеві, подаючи себе за спокійного журналіста одної малої східної держави, що ворогувала тоді з Польщею. Опісля був він серед своїх у Канаді та П. А. Як він знайшовся у Голяндії — щойно виснить майбутнє.

„Його приятелі гадають, що атентат був актом большевицької помсти, але тайни, що оточували цілий спосіб життя змовника, що не мав спокою, дозволяють ще й на інші здогади.

„Зоря Коновальця серед українців у Польщі останніми роками зблідла. Інші ґрупи перейняли від нього його засади, відкинувши злочин як засіб політичної боротьби."

—o—

По широкому світі.

Большевики розстріляли славного полярного дослідника проф. Шмідта.

Єгипетське духовенство веде енергійну акцію проти поділу Палестини.

Вожд мексиканських повстанців ген. Седілльо заявив, що віддасться в руки уряду, якщо той запевнить йому життя і свободу.

Новий польський амбасадор при Квіринаді, ген. Венява-Длуґошевський приїхав до Риму.

Італійський король вернувся з Лібії та приїхав у пятницю рано до Риму.

—o—

ПРОМОВА МІНІСТРА ЧІЯНА.

Італійський міністр закорд. справ Чіяно виголосив на інавгурації сесії комітету міжнародніх студій у Міляно промову, в якій поручив важніші питання зі закордонної політики. Він торкнувся оси Рим-Берлін, протибольшевицького фронту, взаємин з Мадярщиною, Альбанією та Югославією і обговорив значіння анґльо-італійського договору. Цю промову коментують як заклик до Франції, щоб вона порозумілася з Італією на такій самій площині, як Анґлія.

—o—

І БРИТІЙСЬКЕ ПОСОЛЬСТВО У ПРАЗІ ПРОТЕСТУЄ.

Чеські жандарми перевели ревізію у анґлійки Юніті Мітфорд, прихильниці націонал соціялізму; при тому поводилися з нею брутально та намагалися відібрати їй світлину Гітлера з власноручною дедикацією.

Британське посольство зложило протест.

—o—

„Діти = дітям".

(г.) Під такою назвою відбулась минулого четверга, 2. ц. м. у великій салі Народнього Дому симпатична хореографічно-музична імпреза у виконанні кляси ритміки (методою Далькроза) при Вищому Музичному Інституті ім. М. Лисенка (п-і О. Федак-Дрогомирецької) та орхестри учнів того Інституту.

Орхестра під батутою п. Р. Согора відіграла „Дитячу симфонію", яку д-р Б. Кудрик спеціяльно для неї скомпонував. Діти виконали при фортепіяновому акомпаніяменті п. Пясецької-Процишинової низку ритмічних вправ до творів В. Барвінського („Прелюдія", „Зайчик", „Дощик"), д-ра Н. Нижанківського („Марш горобчиків"), Баха (Двоголосова інвенція ф-дур), Шумана („Нордійська пісня"), Дворжака („Гумореска") та Далькроза (два марші, забава з мячем, вправи з тарабанчиками і з обручем, „Risoluto", „Канон"). Програму закінчила інсценізація байки укладу п. Олени Бігун при музиці В. Барвінського „Чар весняної квітки".

Сольові партії виконала сама п. Федак-Дрогомирецька та п. Заклинська. Між дітьми на перше місце вибивалася маленька Дуфанцівна. Хто привик бачити у всяких дитячих рухових пописах низку неповязаних зі собою механічних рухів, вільноруч, чи з топірцями, ґірляндами і т. п., — більше або менше вивчених та скоординованих, — той мусів бути вчора мило розчарований: вчорашня імпреза не мала в собі нічого з тих шкільних пописів. Діти — здебільша малі, у дошкільному віці — виконували вправи з якоюсь дивною грацією та вичуттям. Їхні рухи вповні гармонізували з виразом очей та обличча — так і видно було, що це не вивчена лекція, а свідомий вислів внутрішніх переживань. При тому вони поводилися свобідно, без сліду треми. Можна було мати враження, що це не продукція на сцені, перед публикою, а дискретно підглянена дитяча забава на якійсь затишній поляні.

Та свобода тим дивніша, що — як довідуємося — деякі точки програми приготовлено в дуже короткому часі та що діти навіть не відбули хочби одної проби на сцені. З фахових кол пояснюють, що до таких осягів можна довести лише методою Далькроза, що по мистецьки звязує рух тіла з внутрішніми переживаннями і цим способом дає гармонію фізичному й духовому розвиткові дитини.

Ціла імпреза залишила дуже миле враження та дала ширшим колам львівського громадянства змогу переконатися, на якому рівні поставлена ритміка в Інституті ім. М. Лисенка.

—o—

З музичного життя.

СПІЛЬНІ ПОПИСИ МУЗИЧНИХ ШКІЛ ІМ. ЛИСЕНКА.

Спільні продукції елеїв усіх філій Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка, що відбулися ц. р. у Львові в днях 28. і 29. травня, пройшли з повним успіхом, при значному зацікавленні винятково численно зібраної публики на обох вечорах та дали наглядний доказ вельми інтенсивної та успішної музично-педагоґічної праці учителів та елевів цієї нашої установи, ще і в яких тяжких умовах нашого життя! Між 30-ти точками програми обох пописів (із яких кілька з ріжних причин мусіло відпасти) — найбагатше був, як звичайно, заступлений фортепян (17 точок), відтак скрипка (11); були ще дві продукції віольончелі, одно форт. тріо з Станиславова й орхестра елевів з Тернополя. Не маючи змоги проходити усіх точок програми, ми обмежимося до ствердження, що усі без винятку точки продукцій стояли на висоті свого ступня й завдання, а в значній части навіть цей рівень далеко перевищали.

Першенство припало тут також кваліта[illegible] но фортепяновим точкам. Між наймешними [illegible] дептами пяністичного мистецтва слід вирізнити перш усього обоє феноменальних Созанських з Дрогобича; відтак на середніх та вищих ступнях були дуже добрі станиславівські елеви Б. Цебрівський і Т. Левицький (зразкове виконання сонати Бетовена), Л. Коссаківна і Л. [illegible] з Коломиї, спосібні, доволі уже виразові інтерпретатори Шопена — Я. Крвавич і Р. [illegible] з Яворова, добре технічно поставлена та з [illegible] ним ударом І. Ґіжовська з Перемишля, [illegible] поважно аспіруюча М. Витвицька із [illegible] опрацьованою балядою Ас-дур Шопена. [illegible] концертових ступнях спорили за першенство перемиські кандидатки: О. Вахнянин ([illegible] гідна експресія удару і фразування) та Н. [illegible] хович (великі технічні засоби та [illegible] нування, трохи менше схильности до [illegible] чення).

Смичкові інструменти були заступлені, [illegible] досі у нас, трохи скупіше, тим паче, що [illegible] скрипкові й одна чельова точка з [illegible] причин мусіли відпасти. Але і тут були [illegible] познаки поважного підходу науки і таланистости елевів. Найкраще представилися Б. [illegible] тович з Коломиї і Р. Ґураль з Тернополя. [illegible] ганські танці, хоч й відіграні музикально [illegible] ницею вищого курсу Стефанівною, [illegible] були своїми технічними вимогами для [illegible] куди за важкі.

Слід би звернути більшу увагу на [illegible] вання фортепянового супроводу до [illegible] сичних творів, як напр. концертів Віотті.

Відрадною появою пописів були також [illegible] самблі, як тріо Гайдна у виконанні [illegible] Станиславова, особливож камерна [illegible] елевів із Тернополя, що під проводом [illegible] Ю. Криха виконала 1. частину недокінченої [illegible] фонії Шуберта, виказуючи музикальний [illegible] і добру орґанізацію праці.

В заст. І. Г.

НОВИНКИ.

— **Адміністрація „Діла" повідомляє** [illegible] **передплатників, зокрема на зал. шляху** [illegible] **ЗДОЛБУНІВ, що у справі нашого** [illegible] **кий неправильно або зовсім не доходить** [illegible] **які адреси, Адміністрація звернулася** [illegible] **письмом-зажаленням до Дирекції** [illegible] **Львові. Отже просимо не надсилати** [illegible] **письм до Адміністрації в цій справі,** [illegible] **таки складати рекламації у місцевих** [illegible] **вих урядах. Про рішення Дирекції** [illegible] **справі, Адміністрація „Діла" повідомить** [illegible] **передплатників окремою оповісткою** [illegible]

— **Фотоаматори!** Закуповуймо ввесь фотографічний матеріял тільки в українській фірмі Е-комп, Львів, Сикстуська ч. 29, тел. 203-30.

— **До П. Т. Представників „Змагу".** Адміністрація „Змагу" повідомляє, що експресові посилки вишле не у неділю 5. червня, але в понеділок 6-го червня вночі. За посилками треба зголоситися на місцях у вівторок досвіта.

— **Зїзд членів Українського Воєнно-Історичного Товариства** відбудеться в неділю 5-го червня ц. р. у Варшаві, при Єрусалимській алеї ч. 31., м. 3 в год. 10-ій.

— **Трицятьліття гімназії „Рідної Школи".** В неділю, 5. червня ц. р. відбудеться в Яворові ювілейне свято 30-ліття гімназії „Рідної Школи" ім. Осипа Маковея.

— **Українська волоконна вирібня у Перемишлі.** В Перемишлі відбудеться в неділю, 5. червня посвячення новоівідкритої української волоконної вирібні під фірмою Фабрика „Текстіль" Інж. Лучишин і С-ка. Посвячення відбудеться у льокалі фабрики, при вул. Лукасінського 8, в год. 12-ій.

— **Пропагандивний тиждень „Польського Червоного Хреста".** Управа львівського відділу „Польського Червоного Хреста" уладжує в днях від 1-го до 10-го червня ц. р. у Львові пропагандивний тиждень ПЧК за масовим членством у цьому товаристві та за участю у санітарному курсі. Секретаріят відділу ПЧК, Львів, вул. Зиблікевича 7.

— **З Львівської Хліборобської Палати.** Львівська Хліборобська Палата уладила в осідках окружних судів информаційні зібрання для знавців поодиноких справ у звязку з новими виконавчими розпорядками до податкової ординації, що ввійшли цього року в життя. На тих зібраннях знавці мали познайомитися з відповідними приписами закону, особливо пізнати суть і значіння оціночних норм в доходовім податку.

— **„Культурна автономія совітської України та розвиток народньо-української культури".** Виклад на цю тему виголосив д-р М. Масюкевич 3-го червня ц. р. в Українському Науковому Інституті в Берліні.

— **Еп. Коциловському покращало.** Перемиський „Український Бескид" повідомляє, що стан здоровля еп. Коциловського значно поправився. Віденські лікарі лікують рану рентгенівськими проміннями і заявили, що покищо нема потреби робити операцію.

— **Сконфіскували книжку про польсько-українську проблему в Галичині.** Комісаріят м. Варшави сконфіскував книжку Олександра Бохенського п. н. „Польсько-українська проблема на Червенській Землі", що минулого тижня появилася на книгарському ринку.

— **У справі віднови й ремонту реальностей у Львові.** Делегація Союзу українських власників реальностей у Львові, у складі: голова Союзу радн. Юліян Русин, заступник голови інж. В. Мастерський і секретар І. Олексин були дня 31. травня ц. р. на авдієнції у львівського воєводи і дня 1. червня ц. р. у президента міста Львова і вручили їм меморіяли, як теж устно представили, що розпорядок у справі віднови і ремонту реальностей не можна буде виконати, якщо ті власники реальностей, що матеріяльно зле стоять і не мають доходів з реальностей не дістануть в якійсь фінансовій установі легкого та дешевого кредиту. Делегація просила також, щоб власників реальностей не карали, як вони з матеріяльних причин не могтимуть виконати наказаних ремонтів і щоби накази відновлювання видавали люди фахові, а не державна поліція або нижчі міські службовики. І воєвода і президент обіцяли цю справу по змозі прихильно полагодити, а президент Островський зокрема обіцяв подбати в Міській Комунальній Касі Ощадности про кредит для власників реальностей на цю ціль. Тому, що вже розпочали видавати накази відновляти реальности, звертаємо увагу тих власників, що на цю ціль грошей не мають, щоб удавалися за позичками до Міської Комунальної Каси Ощадности у Львові.

— **Львівська хроніка.** До мешкання Йосипа Волоша, при вул. Усарській 16, вломився невідомий справець і вкрав на його шкоду готівку 200 зол., та одяг і білизну вартости 529 зол. — З причини невиліченої недуги легенів повісився 59-літній воєнний інвалід Едвард Макушинський, замешкалий при вул. Інвалідів 5. — На вулиці при вул. 22-го січня вмерла нагло внаслідок вибуху крови 73-літна вдова Анна Отиняк. Тіло відставили до Інституту судової медицини. — До загального шпиталю привезли Івана Гаваса з Прус, львівського повіту, з кількома ранами на голові, які в часі сну завдав йому брат Вартоломій на тлі родинних непорозумінь. Поліція веде в цій справі слідство. — Іван Шухтак, що у швидкому темпі проїздив пекарським возом Капітульну площу, потрутив прохожого Михайла Турковида, з Левандівки, який впав і потовкся.

— **Краєва хроніка.** Учень IV кляси І. державної гімназії в Стрию З. Кручек підчас гри у мяч, скочив на кіл, що пробив йому внутренности. — У Перемишлі юрба побила купця з Кельц, Менделя Ямеса, що з коморником переводив екзекуцію двох своїх довжників. — Стрийський окружний суд засудив на смерть 25-літнього Івана Хомина з Камянки, що убив купця Мозеса Розенберга та свою наречену Параню Гринів.

— **Майор Маковський перелетів Атлянтик.** Польський летун, майор Маковський надіслав до Варшави телеграму, що він перелетів Атлянтик за 9 годин та причалив у Дакарі.

— **Самогубство адвоката у Снятині.** Дня 2-го червня ц. р. помер у Снятині трагічною смертю відомий у Снятині адвокат-поляк, д-р Юзеф Скіба, підрізавши собі в купелі жили на руці. Рятунок був спізнений.

— **Пятнистий тиф у Коломийщині.** В околицях Коломиї занотували в останніх днях кілька випадків пятнистого тифу. У селі Ключеві померло від тифу 3 особи, а 20 ще важко хорих.

— **Засудили священника.** Дня 1-го червня ц.р. городський суд у Золочеві засудив о. Святослава Саса з Умні к. Золочева на шість місяців вязниці без припинення кари і 50 зол. гривни за зміст листа до старости в Золочеві зі скаргою на поведінку поліціянтів.

— **Кондуктор згинув під колесами поїзду.** На залізничій стації Хоростків, пов. Копичинці згинув трагічною смертю кондуктор з Чорткова Осип Білецький, що внаслідок власної необережности дістався під колеса підчас пересування поїзду на стації.

— **Бандитський напад.** Двох замаскованих бандитів напало на мешкання К. Віньовської у Старих Бродах та зрабували їй 305 золотих у готівці і річи вартости 140 зол.

— **40 дітей затроїлось морозивом у Здунській Волі коло Лодзі;** 10-го з них перевезено до шпиталя. Поліція почала слідство.

Не залишай воза без надзору!

✝ Посмертні згадки.

Юліян Калужняцький, емерит. начальник скарбової каси, помер 18. травня ц. р. в Перемишлі, проживши 73 роки. Похорон відбувся 20. травня в Перемишлі. В. Й. П.

—o—

Спорт.

ЛЕГКОАТЛЕТИЧНІ ЗМАГАННЯ СОКОЛІВ

У четвер 2. ц. м. відбулися у Львові на площі Сокола-Батька легкоатлетичні змагання Соколів з участю 75 змагунів (26 змагунок). Мале число змагунів оправдує те, що в українське свято багато ремісників працює.

Технічні вислідн:

ЖІНКИ: **60 м.** (старт. 16): 1) Стецкевич С IV 9.2, 2) Гнатейко С III 9.3, 3) Стефа СБ 9.7. **Скок удовжінь:** 1) Стецкевич 4 м., 2) Гнатейко 3.94 м., 3) Балицька С II 3,75 м. **Стусан кулею:** 1) Капустяк С III 7.14 м., 2) Чайківська СБ 7,11 м., 3) Сорока С IV 6.44 м. **Скок увисочінь:** 1) Стецкевич 1,11 м., 2) Сорока 0,99 м. **Гінці 4Х60 м.:** 1) С-Б (Залкевич, Гомська, Марешко, Балицька) 38.3, 2) С. III 39.8.

МУЖЧИНИ: **100 м.** (старт. 8): 1) Грабець СБ 12,1, 2) Оришин С. III 12,3, 3) Соколовський Ю СБ 12,4. **Скок удовжінь:** 1) Грабець 5,66 м., 2) Оверін СБ 5,63 м. 3) Стебельський С III 5,26 м. **Стусан кулею:** 1) Глова С. III 10,60,5 м., 2) Мирош С IV 10,50,5, 3) Грабець СБ 9,08,5 м. **Скок увисочінь:** 1) Литвинка Сокіл-Самбір 1,61,5, 2) Глова 1,54, 3) Сірко II С. IV, Круж С IV, Козачок СБ по 149 м. **200 м.:** 1) Соколовський Ю 26,2, 2) Грабець 26,3, 3) Козачок 27,3. **Мет ратищем:** 1) Глова 42,58 м., 2) Грабець 37,23 м., 3) Стебельський 32,63 м. **Трискок:** 1) Глова 11,66 м., 2) Оверін 11,64,5 м. **Мет диском:** 1) Глова 33,12 м., 2) Стебельський 25,66 м. 3) Бидзяк СБ 25,29 м. **1500 м.:** 1) Соколовський 4.35,2, 2) Стебельський 4,38,3, 3) Пигляр С II 4,38,4. **Скок жердкою:** 1) Глова 3,02 м., 2) Козачок 2,82 м. **Гінці 4Х60 м.:** 1) С-Б (Соколовський, Мадзиняк, Козачок, Грабець) 29,5, 2) С. III 29,9.

ЮНІОРИ: **60 м.:** 1) Воєвода СБ 8,2, 2) Сірко II СБ і Сильний С III по 8,7, 3) Осина СБ 8,8. **Стусан кулею:** (5 кг): 1) Круж С IV 11,60 м., 2) Бобяк СБ 8,51 м.

УКРАЇНА — ПОГОНЬ І Б 4:2 (2:2).

Ці змагання закінчилися повноважним успіхом чорно-червоних, коли зважимо, що Погонь виступила з повним лівовим нападом і з такими рутинованими знагунами, як Шмит та Нотіха, які теж уже нераз підсилювали репрезентаційну дружину Погоні.

Склад України: Гнура, Воробець, Мікльош II; Якимів (Підлісецький), Краєвський (Цимбала), Цимбала (Якимів); Тихолїз (Краєвський), Богурат, Мікльош, Скопець II, Підлісецький (Тихолїз) — як бачимо не ворожив нашій дружині успіхів. Перші хвилини гри теж вказували на те, що переможцем вийде Погонь, якої напад переводив раз-у-раз грізні акції і підходив під ворота України. Краєвський на середині помочі не був міцною опорою, навпаки — його нечиста, а то й небезпечно гостра гра приносила Україні лиш шкоду (карний за руку, з якого Погонь здобула другі ворота). Та одночасно там, де всі сподівалися найменшие опору, випасники Погоні мусіли сплюювати свій розгін. Тою несподіваною важною перешкодою для противника виявився львівський воротар, юніор Гнура. Він не лиш якнайкраще заступив хорого Босого, але й боронив у такім прегарнім стилі, що викликував справжнє захоплення серед глядачів. Із заложників кращий Воробець, який ручкою мусів іноді направляти помилки Мікльоша II, слабшого, як на інших метчах. Одначе вся загал залога виконала вислід своє завдання. Помічі мала два періоди: у першій половині найслабша лінія дружини, у другій, після змін грала на ціле небо краще. Найліпший цим разом Цимбала, особливо у другій половині. Якимів і Підлісецький працьовиті, не забували теж спомагати напад мячами. У нападі важко признати хто був кращий: Скопець II чи Тихолїз. Оба давалися помічникам і заложникам Погоні якнайбільше у знаки, оба теж виказали знаменнту орієнтацію і гін на ворота. Словом, були повновартісними нападниками. По Скопецеві видно з кожним метчом, що вертається до давньої форми, Тихолїз освоївся в першій дружині і повинен зайняти місце лівого крайника, на якому добре почувається. Богурат працював за двох, грав в одному метчі під своїми воротами й кілька секунд пізніше стріляв уже на чужі ворота. Його теж, як і Скопецьзи, дбайливо пильнували чужі помічники. У першій половині дуже слабо грав Мікльош І. У другій він дещо поправився. Краєвський на крилі був без сумніву найслабшим грачем обох дружин, хоч годі йому відмовити величезної амбіції. У другій половині нагадувала Україна грою свої давні добрі часи. Із цьогорічних метчів нашої дружини вчорашній був одним із найліпших.

Хід гри: Погонь натискає від перших хвилин, її напад перебирає повз Краєвського до карного поля, одначе там за довго бавиться. Коли в довший час не вдалося Погоні використати багато „мурованих" ситуацій, то це без сумніву велика заслуга Гнури й заложників. Перші ворота стріляє Погонь (Возняк) аж у 17. хв. Перевага Погоні триває далі, одначе один із випадів чорно-червоних приносить їм голя зі стрілу Скопеця II. За хвилину той сам грач підвищає вислід до 2:1. Погонь натискає з усіх сил, намагаючись зрівняти. Україна грає на своїй половині. За вистрілену руку Краєвського суддя визначує карного, що його використав Шмит у 34. хв. Аж до перерви триває перевага Погоні. Після перерви Україна переставила склад і на грищі грала наче інша дружина. Всі акції виборюють одиноко, поміч завертає всі мячі до нападу і перетомлена темпом першої половини Погонь починає обмежуватися лиш до прориваних грізних випадів. Внаслідок майже постійної, хоч легкої переваги чорно-червоних були ворота, здобуті Богуратом у 20. і 34. хв. Всі зусилля Погоні змінити вислід були безуспішні, навпаки — Україна мала нагоду кілька разів стріляти ще й пяті ворота.

Суддював п. Нусенблат. Видців к. 1.500.

УКРАЇНА II — ПОГОНЬ II 3:0 (1:0).

Заслужена перемога запасної дружини в метчу за мистецтво А-класи. Україна мала ввесь час значну перевагу. Ворота здобули: Кузьма, Дицьо (прегарний шпилькою) і Кендій.

ЗОРЯ II — ЛУГ (КОМБ.) 2:2 (1:2).

Товариський метч в Луговім Городі закінчився нерішеним вислідом. Ворота для Лугу здобув Шрам II, для Зорі Ярузьлак і Жовнір II. У першій половині вирівнана гра, у другій перевага Зорі. Луг грав віддячуючись за гостро.

СЯН — ЧОРНІ.

Товариські змагання мистця перемиської А-класи Сяну та стоівідсоткового кандидата на мистця Окружної Ліги відбудуться в неділю 5. п. м. в **Перемишлі на площі Польонії, в год. 5. пополудні.**

Цей сенсаційний метч буде знаменитою пробою для Сяну перед вашими фінальними змаганнями за мистецтво А-класи за вхід до Окружної Ліги.

Сян виступить у такому складі, в якому протиме чергові мистецькі змагання.

ФІНАЛИ СССР У МОСКВІ.

У Москві відбулися минулої неділі фінальні змагання копаного мяча за мистецтво СССР на стадіоні Динамо. У фіналі опинулися Динамо (Київ) і Спартак (Москва). Цей метч закінчився нерішеним вислідом 1:1 і тому відбудеться ще одна вирішна стріча між обома дружинами.

Театри.

Великий Театр:

Субота 4. 6. год. 3. попол. „Пан Поцівльський"; год. 8. веч. „Воєк королеви Мадагаскару".

Неділя 5. 6. год. 4. поп. „Літо в Ноган" Год. 8. веч. „Воєк королеви Мадагаскару".

Понеділок 6. 6. год. 4. поп. „Роз-Марі" Год. 8. веч. „Воєк королеви Мадагаскару".

Театр Рімнородностей:

Субота 4. 6. год. 8. веч. „Подружжа, яких мало".

Неділя 5. 6. год. 8. веч. „Подружжа, яких мало".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГОРОДЕНКА:

4. 6. Гетьман Полуботок.

Український театр Йосифа Стадника (сеніора).

КАМІНКА СТРУМИЛОВА:

4. 6. Тітка Карля.

5. 6. Гриць.

Потім іде театр до Радехова та Стояново.

КІНА.

АПОЛЬО: „39 кроків".

АТЛЯНТИК: „Тіні Парижа" з Ад. Вольбріком.

БАЛТИК: „Життя вулиці".

ВАНДА: „У сонішньому сяйві", „Королівський свічник".

ҐРАЖИНА: „Примхи маркізи Помпадур", „Жіночки".

ЕВРОПА: „Верес" на осн. Родзевичівни.

КАСІНО: „Жінка на два тижні".

КОПЕРНИК: „Інститутка" (Д. Дарбін).

МАРУСЕНЬКА: „Без приказу", „Під чужим прізвищем".

МЕТРО: „Малий чарівник", „На стороні закону".

МІРАЖ: „Камеліова дама" з Ґретою Ґарбо.

МУЗА: „Почалося в поїзді".

ПАЛЯС: „Чеснотлива Зузанна".

ПАКС: „Панна Петрусь".

РАЙ: „Роберт і Бертран або два злодії".

РІЯЛЬТО: „Я вишувата".

РОКСІ: „Моя панна мама" та додатки.

СВІТ: „Вязень діявольського острова", „Блакитна парада".

СТИЛЕВЕ: „Скитальці півночі" та ревія.

ТОН: „Оборонці Ріо Ґранде", „Ковперґіла".

УТІХА: „Фякер ч. 13" та ревія.

ХИМЕРА: „Гаспароне" (Лео Слезак).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Льондон".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовид" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Австрія: Відень, Інсбрук, Зальцбурґ".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 4. червня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Для шкіл, 8.10 Кінчаємо тиждень, погідна авд., 11.00 Для новобранців, 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Конкосові пісні з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Музика з пл., 14.15 Орх., 15.05 Госп. та супсп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Театр Уяви для дітей: „Івась і ягодові пареничі", 15.45 Господарські вістки, 16.00 Муз. мозаїка, тріо, спів, 16.45 Зорганізовані вакації, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Із спі-вірного альбуму, 17.40 „Броди — забуте місто", 17.55 „Гальо! — Спорт!" 18.00 Наша програма, 18.15 Спів. рецитал А. Шлопівської в супр. форт., 18.45 Постична тверть години (Шлеськ). 19.00 Йод. ресітал у супр. форт., 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею і танком по Мазовші, орх., хор, солісти, 20.00 „Мандрівки чорного діяманту" авд. для дітей, Тешинський Шлеськ, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 (надає Варшава II.) Танц. музика з плит.

Неділя, 5. червня 1938.

7.15 Сигнал часу, 7.20 Орх. музика, 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Хл. капелка, Ґрають гармоністи, Новинки зі світа, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Хл. скрипалька, 8.50 Добре пасовище це здоровля інвентаря, 9.05 Гелестан: Румунська рапсодія, з пл., 11.00 Відслонення памятника Монюшка в Лодзі, хори 4.000 шк. дітей і союзні хори 1.100 осіб, 11.45 Культ. огляд, 12.03 Фрагм. з Вагнерових опер, 13.00 Книжки мого дитинства, літ. нарис Корн. Макушинського, 13.15 Із краю вишниць і помаранч, музика сальон., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Як зацвіте під вікном ділли, словно муз. авд. „Ліс на передмісті" новели, Сільська капеля, 16.30 Комедії Ол. Фредра: „З Перемишля до Пришова", 17.05 Концерт хору, 17.25 Форт. ресітал, 17.55 Трансм. зі Штрасбурга: Метч Польща-Бразилія, 18.45 Хвилина бюра студій, 18.55 Тисяча тактів музики, спів, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська варта, словно-муз. авд., 20.35 21.50 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Концерт 2.000 співаків із Кракова, 22.10 „Король пастух" ком. опера О. Кольберґа до слів Теоф. Ленартовича ,23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка і танц. музика (надає Варшава II).

Понеділок, 6. червня 1938.

7.15 Сигнал часу, 7.20 Музика з пл., 8.00 Ран. денник, 8.15 Орх. концерт, 8.45 Регіональна трансм. з Казімєжа н. В., 11.00 Китиця для всіх, орх., 12.03 Симф. поранок, 13.00 „Мум — великий лінюх" опов. для дітей, 13.10 Обідова музика, 15.00 Для села: Заболоте їде до світа, Музика з пл., 15.30 Трансм. з Казімєжа н. В., 16.30 Музика у вик. орх. мандолінистів, спів, 17.15 Ворота далеких вод, фейл., 17.30 Актуальна гутірка, 17.35 Репортаж із життя, 18.00 „Підсмєтвання за дрючком" у вик. квартету, монольог, катаринка, хор, гармонія; у перерві коло год. 18.55 Актуальна гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Зелені Свята в давньому Львові, 20.20 21.00 Спорт, 20.25 Сальон. музика, 20.50 Веч. денник, 21.20 Концерт хору, 21.50 „Наш гайок" словно-муз. авд., 22.30 Мініятури на смичк. орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Танц. музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 4. червня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Веселі пісні, 18.00 Розр. музика, 22.30 Легка й танкова музика, БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Нар. пісні в супр. циг. орх., 21.30 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 15.30 Радіоказка для дітей, 19.10 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.50 Огляд преси, 18.00 „Дідо й ріпа" сценка для дітей, відігр. учениками нар. школи в Ужгороді. МІЛЯНО 19.30 Легка музика, 21.00, 22.00, 23.00 Вечір містерій Респіґія, ПРАГА 18.20 Орх. концерт, 19.20 Військ. орх., 20.15 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 21.00 Квартет, 22.05 Симф. музика, РИМ 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.35 Танц. музика, СОФІЯ 20.00 Спів, ФРАНКФУРТ 20.00, 21.00 „Птахолик із Тиролю" оп. Целера.

Неділя, 5. червня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Гайднові й Моцартові твори, 18.00 Весела муз. авд., 20.00 21.00 Великий концерт,БУДАПЕШТ 15.45 Циг. Музика, 17.30 Сольо на цимбалах, 19.35, 20.00 21.00 Оп. вечір, ВІДЕНЬ 14.00 Вес. кавочки, 15.15 Концерт квартету, 20.00 21.00 „Палестрина" оп. Міпжера, КЕЛЬН 20.00 21.00 „Веселі куми в Віндсорі" оп. Ніколая, КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Циганський барон" оп. І. Штравса, КОШИЦІ 18.45 Вістки, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, ПРАГА 15.15 Розр. музика, 18.30 Чеська оп. музика, 21.10 Пісні Мартину на міш. і діт. хор на орх., РАДІО ПАРІ 19.30 Сценка, 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симф. концерт, РИМ 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Італійка в Альжирі" оп. Россінія.

Понеділок, 6. червня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Пісні та музика, 19.25 Розр. музика, 20.00 21.00 Вес. світ. попурі, БІЛГОРОД 18.45 Пісні, 20.00 21.00 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.30 Військ. орх., 15.30 Форт., 17.00 Реліґ. музика, 18.45 Циг. музика, 21.10 22.00 Концерт оп. орх., ВІДЕНЬ 12.00 13.10 Розр. концерт, 15.20 Твори Баха й Бетовена, 18.20 Дута орх., 19.10 20.00 З опер і оперетох, сопр., тенор, бас-барит., КОШИЦІ 13.30 Асекурація рог. худоби, 14.15 Культ. огляд 18.45 Вістки, 20.05 Концерт орх., М. Поповича: „Без заголовку" фейл., ЛЯЙПЦІҐ 19.00 20.00 21.00 22.00 „Фавст" оп. Гуно-да. МІЛЯНО 18.00 Скрипка, 19.40 Легка музика, 18.30 Фільм. мельодії, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Аїда" оп. Верді, РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 19.30 Пісні, 18.75 Нар. пісні, 20.30 21.00 22.00 „Переможений Ерос" лір. казка Бревіля, РИМ 17.15 Танц. музика, 19.40 Розр. концерт, 21.00 Орх., 22.10 Концерт хору, СТОКГОЛЬМ 19.30 20.00 „Паганіні" оп. Леґара.

БІРЖА.

Львів 3 червня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·97, 89·60, Доляри американські 5·29·50, 5·27·00 Доляри канад. 5·24·50—5·22·00. Фльорени гол. 293·79 — 292·31, Франки фр. 14·35—14·55, Франки швайцарські 121·25—120·45 Фунти анґл. 26·24—26·18, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 12·05 — 9·00 Кор. дан. 117·65—116·70 Кор. норв. 132·23—131·25. Корони шв. 135·79—134·80. Ліри італ. 22·90—22·00, Марки фінлян. 11·64 —11·25, Марки нім. 90·00 — 84·00, Гельвія 26·20—25·95, Марки нім. срібні 111·00 — 105·00

Акції.

Банк Польський 118·00 Цукор. 34·00. Вуголь 28·50, 28·75, Ліпьпол 74·75. Можеїв 12·25, Островець 56·25, Стараховиці, 38·50, 38·75, Габербуш 47·75.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·50, 3 ін. 1 сн. 80·50 серія 91·00, 3 поз. ін. 2 ем. 81·0 0 серія 91·75, 5. конверс. 70·25 прем. дол. 41·50 4 консол. 67·25

Тенденція дещо сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3. червня 1938.

1 кг. масла десер. ольок. без оп.	2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак.	2·31 зол.
1кг. масла експорт за зачет.	2·30 зол.
молоко	16—17 сот.
яйця копа	3·40 зол.

Тенденція на масло знижкова на молоко та яйця слаба.

Оповістка.

Дирекція жіночої гімназії і ліцею СС. Василіянок у Станиславові (з правами державних шкіл) приймає зголошення до вступних іспитів до всіх кляс гімназії і гуман. ліцею. Про речинець іспитів повідомлять. 1188 2-2

ПІДПРИЄМСТВА

ШУКАЮ спільника до купна 1/5 частини льосу 42-ої Клясової Льотерії ТІЛЬКИ в УКРАЇНСЬКІЙ КОЛЕКТУРІ Повітового Товариства Кредитового у Львові, вул. Сикстуська 38, партер. 11776 1-4

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ герметичні, новітні кухні — найдешевше МЕБ-ЛЯК, Мільвіс, СИКСТУСЬКА 30. 1207 2-2

ЗНАВЦІ хвалять наші мужеські сорочки, оксфордові, відпорні на потіння і горяч, а теж наймодніші льнянці в десені 4.90 — 5.90 — 6.75, а шовкової попеліни піжами жіночі і мужеські 9.50 — 10.80 — 11.80. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 1076 1-2

ПОЗІР, НОВИНА! Вже появилися дуже гарні кольорові листівки артиста маляра А. Климка, а саме: Бій під Крутами, Бій на Маківці, Сагайдачний громить турків та інші, можна дістати гуртом і детайл у видавця: І. Стадник, Львів, Городецька 2 б. Для крамниць і відпродавців рабат! 1208 1-15

ПРОДАМ дім, сад, 2 морги городу, Івашкевича 29, коло зал. шляху. Пікулус. 1210 1-2

ІМПРЕҐНОВАНІ ПЛАЩІ від 10 золотих і всяке білля дитяче і хлопяче до літ 15 майже даром „СВЯТ ДЗЄЦКА", Сикстуська 2. Львів. 1191 1-3

ДАХІВКА „ТАРНОВЯНКА", цемент, вапно, ґіпс, папа, дроти, цвяхи, та інші будівельні матеріяли найдешевше у фірми „БЕТОН" — АНҐАВХ. Городецька 102 (Богданівка 4 а), телефон 112-06. 1206 1-2

МАШИНИ до писання: Мерцедес, Ідеаль, українсько-польські, дешево продає Іванишин, Львів, Городецька 23. 1212 1-2

НАУКА

ШУКАЮ на час ферій інструктора французької мови, найрадше студента франц. або бельґ. вищих шкіл, для хлопця в заміну за побут і харч у гірській місцевості. Зголошення на адресу: Лев Лопацький, Львів, Мицкевичівського 12. 1211 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ОДРУЖУСЯ з панною або вдовою, хоби й поганою та бідною, але з льосом до 42-ої Клясової Льотерії ТІЛЬКИ з УКРАЇНСЬКОЇ КОЛЕКТУРИ Повітового Товариства Кредитового у Львові, вул. Сикстуська 38, партер. 11774 1-4

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ старшого практиканта галантерійної бранжі. Василь Гуда, Городецького 85. 1209 1-1

МЕШКАННЯ

ДО ВИНАЙМУ Пелчинська 17, партер, від 1. липня. 3 кімнати, кух. комф. і кімн., кух., комф. 1183 3-4

ШУКАЮ мешкання у Львові поруч вул. Сикстуської 38, партер, де є УКРАЇНСЬКА КОЛЕКТУРА Повітового Товариства Кредитового. 1177 1-4

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСҐАЛЬ — упр. тех. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 16-

НОВООТВОРЕНА робітня ковдер переробляє КОВДРИ по 2.50. Ринок, Бринка Андріолього. С. Дуб. 1182 3-4

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 6-місячною гарантією. Сальон чесання пань, Сикстуська 8, вхід через браму. 1194 3-4

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 1200 3-4

МАРКОВІ годинники як Омеґа, Дома, Льонжін, Шафгавзен і т. д. направить найкраще **ГУТЕРМАН, Сикстуська чотирнацять,** бо має орігінальні частини годинника. 1105 3-4

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик

Видає Видавнича Спілка „Діло".

З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10